Leto V., štev. 56 Ljubljana, sreda, 5. marca 1924 Poštnina pavšalirana. Cena 2 Din

Izhaja ob 4 zjutraj.

Stane mesečno 20·— Din
za inozemstvo 30·— „
neobvezno

Oglasi po tarifu.

Uredništvo:
Miklošičeva cesta št. 16/I.
Telefon št. 72.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo:
Ljubljana, Prešernova ul. št. 54. Telef. št. 36.

Podružnici:
Maribor, Barvarska ul. 1.
Celje, Aleksandrova c.

Račun pri poštn. čekov. zavodu štev. 11.842.

Ljubljana, 4. marca.

Kakor naročeno za pustni torek, je napisal danes «Slovenec» k seji vodstva SLS uvodnik, v katerem klerikalci z zavidljivo samozavestjo oznanjajo slovenski javnosti, kako imenitna in srečna je politika SLS za naše razmere.

SLS da je prva začela borbo proti «centralistični korupciji», SLS je s svojo taktiko pokazala pravo pot, ki more voditi do uspeha. Pri SLS je doma resnična demokracija, ki zahteva, da mora ljudska volja povsod priti do svoje veljave. Klerikalni voditelji so sami v «politični borbi izkušeni možje». V tem tonu si gospodje okoli «Slovenca» kadijo samim sebi z namenom, da obrnejo pozornost čitateljev «Slovenca» od resnice in pravega stanja.

Razume se, da je bila na temelju «soglasno izvvenelih izvajanj» na predlog dr. Brejca soglasno sprejeta resolucija, ki da je «verno ogledalo» mišljenja vodstva SLS. Resolucija, ki jo objavljamo v celoti na drugem mestu, očita vsa gravamina proti radikalnemu režimu, ki je ustvaril nevzdržen in nevreden kaos, iz katerega da more samo fundamentalna reorganizacija države na avtonomistični bazi.

Dne 14. aprila lanskega leta, torej pred nepolnimi 11 meseci, se je vršila v isti dvorani Rokodelskega doma v Ljubljani, kjer je v pondeljek zborovalo vodstvo SLS, skupna seja načelstva in vodstva SLS, pri kateri so sedeli malone i s t i, v «politični borbi izkušeni» možje in ki so tudi po «s o g l a s n o izvvenelih izvajanjih» sprejeli s o g l a s n o resolucijo. Razlika v teh enajstih mesecih je le ta, da so gospodje voditelji SLS lansko leto blagoslavljali to, kar so letos prokleli. «Slovenčevo» poročilo o lanski seji pravi, da je načelstvo in vodstvo SLS «soglasno in z odobravanjem» vzelo na znanje poročilo dr. Korošca in dr. Brejca o pogajanjih z radikalno stranko v Zagrebu in da so bili «istotako zadovoljni» sklepi revizijonističnih članov o priliki pogajanj z radikalno stranko dne 12. in 13. aprila 1923 v Zagrebu. Ta dva dneva sta namreč pomenila dneva takozvanega Markovega protokola, v katerem so klerikalci prostovoljno prevzeli na sebe dolžnost, da na vso moč pomagajo pri postavitvi radikalske homogene vlade. To dolžnost so z največjo vnemo izvršili. S pozivom na HRSS in JOM ter v imenu na SLS je dobil vlado gosp. Pašić ter je etabliral zloglasni radikalni režim, pod katerim danes vse ječi. Z Markovim protokolom so klerikalci prevzeli popolno soodgovornost za vse, kar je režim zagrešil. Resolucija, ki jo je vodstvo SLS sklenilo v pondeljek, zato ni le kruta obsodba radikalskega režima, marveč tudi samoobsodba klerikalne politike Vse to, kar počnejo sedaj klerikalci radikalom, bi morali očitati tudi samim sebi, ako bi bili iskreni in pošteni. Voditelji so bili lansko pomlad najhujši priganjači za radikalski homogeni režim. Isti dr. Brejc, ki je sedaj predlagal proti režimu resolucijo, je lansko leto uredniku «Jutarnjega Lista» v Zagrebu dajal intervjuv ter neizmerno hvalil, kako velik korak na polju «realnog političkog rada» je Markov protokol. Isti dr. Korošec, ki je sedaj na seji vodstva SLS grozil na križarsko vojno proti radikalom, je lansko leto vse storil, da bi postavil samoradikalski režim. Dne 10. aprila l. l. je bil v enourni avdijenci pri kralju, kjer je s pretnjo upora dosegel — kakor piše «Slovenec» v svoji številki z dne 21. aprila 1923 popolen preobrat v vladni krizi.» Uredniku beograjskih «Novosti» je 26. aprila izjavil dr. Korošec, da bi koalicija radikalov in demokratov «pomenila odkrito batino Slovencem in Hrvatom od strani Beograda». In ko se je gosp. dr. Korošec vrnil po sestavi radikalske homogene vlade dne 5. maja 1923 v Ljubljano, je dal v «Slovencu» razglasiti, da je «prav dobro volje, očividno zadovoljen z razvojem političnega položaja». Tako piše «Slovenec» v svoji št. 102. številki 6. maja 1923. Na seji vodstva SLS v Celju dne 8. julija l. l. pa je vodja SLS dr. Korošec še izrecno pohvalil: «Delali smo na to, d a l j u b v i s o k i p r o t e k c i j i (t. j. ljub iskreni želji samega kralja) do radikalno - demokratske koalicije ni prišlo.»

Radovedni smo, če se bo «Slovenec» tudi po teh spominih in ugotovitvah osmelil pisati, da je «Jutro» doseglo «vrhunec brezstidnosti», ko vali odgovornost za centralizem in radikalski režim na SLS. Če so gospodje, ki so prišli na sejo vodstva SLS kimali lansko leto in ravnotako kimali letos, pa samo dremali mi. Nam dr. Korošec in dr. Brejc in tudi «Slovenec» ne bodo dopovedali, da je belo to, kar mora vsakdo uvideti, da je črno.

Dvanajsta ura režima

IZJAVA G. LJUBE DAVIDOVIĆA NAŠEMU KORESPONDENTU. ZADNJE PREDPRIPRAVE ZA POGODBO O OPOZICIJONALNEM BLOKU. — RADIĆEVCI NA POTU V BEOGRAD.

Beograd, 4. marca, p. Predsednik demokratskega kluba gospod Davidović je danes Vašemu poročevalcu podal sledečo izjavo:

Opozicijonalni blok je danes gotova (svršena) stvar. Nobena intriga ga ne more več preprečiti in radikali se trudijo zaman. Med opozicijonalnimi skupinami je dosežen glede skupnega nastopa popoln sporazum. Ako se z radikalske strani govori, da obstojajo v demokratskem klubu nasprotstva in se konstatirajo nesoglasja med menoj in Svetozarjem Pribičevićem, moram reči, da so te govorice prozorne izmišljotine. V demokratskem klubu vlada popolna solidarnost in vsi se zavedamo svoje dolžnosti, da treba zrušiti sedanji radikalski režim. Ni dvoma, da bo radikalska vlada padla. V naših rokah je, da izberemo pravi trenutek.

Grožnje, da bodo radikali preprečili verifikacijo radićevskih nespornih mandatov, so prazne. Verifikacija je pri nespornih mandatih vprašanje desetih minut in izgovor, da poslovnik ne dopušča v toku budžetske razprave sklepanja o drugih predlogih, je neresno izmikanje, ki seveda ne bo držalo niti trenutek.

Za radikalski režim bije dvanajsta ura.

Beograd, 4. marca. p. Politična nervoznost postaja vedno očitnejša. V vseh klubih se živahno razpravlja o bližajočih se odločilnih dogodkih. Interes za govore v proračunski debati je pod vtisom drugih političnih dogodkov znatno popustil. Vendar stoji baš ta debata v osredju zanimanja, z njo poteka, kakor vse kaže tudi doba radikalskega režima. Izgleda namreč, da pripravlja opozicionalni blok svoj odločilni udarec šele za trenutek, ko bo budžet že pod streho ali pa neposredno pred glavnim glasovanjem. Naravno je, da je vznemirjenje pri radikalih vedno večje in da iščejo radikalski voditelji možnost, kako preprečiti grozečo katastrofo. Intriga se vrsti za intrigo in če so radikali še pred par dnevi proglašali prihod radičevcev za razveseljiv in dobrodošel dogodek, obtožujejo danes Davidovića, da vodi v parlament — sovražnike države. Iz radikalskih krogov se tudi širijo vesti o pogajanjih sedaj z eno, sedaj z drugo opozicionalno grupo, v zelo prozornem namenu. Danes so radikalske «Beograjske Novosti» celo objavile intervjuv z drjem. Korošcem, v katerem se le-ta izreka zelo dvomljivo o akciji opozicionalnega bloka. Dr. Korošec ta intervjuv demantira.

V Beogradu so sedaj zbrani vsi opozicionalni voditelji. Dopoldne je prispel tudi dr. Korošec in jutri dopoldne se vrši sestanek g. Davidovića s Spahom in Korošcem. Na tem sestanku bodo izvršene zadnje priprave za sklenitev definitivnega sporazuma o osnovi in taktiki opozicionalnega bloka. Ta sporazum bo, kakor se zatrjuje, v četrtek podpisan.

Predvideni sta dve možnosti. Ako bi skušala radikalska vlada izzvati krizo pred sprejetjem proračuna, bo opozicionalni blok kot večina sprejel na sebe dolžnost, da njegova vlada dokonča v parlamentu tudi budžet.

Ako pride do krize pozneje, bi opozicionalni blok sestavil vlado, katere program bi temeljil na Marinkovičevih načelih in katere cilj bi bil po dovršitvi najnujnejših poslov razpisati nove volitve.

Za nocoj je bil v Beogradu napovedan prihod radičevskega poslanca Predavca, ki ima prinesti s seboj poverilnice poslancev HRSS. Predavec ni prispel in ga pričakujejo jutri.

Beograd, 4. marca. p. Kralj je danes sprejel v daljši avdijenci min. predsednika Pašića, ki mu je poročal o političnem položaju. Zatrjuje se, da bo prihodnje dni pozvan v dvor šef opozicije g. Ljuba Davidović. Nocoj se je vršila v ministrskem svetu konferenca članov vlade o situaciji.

Seja narodne skupščine

SPECIJALNA RAZPRAVA O BUDŽETU MINISTRSTVA PRAVDE. — SPREJEM RAZMEJITVENE KONVENCIJE Z RUMUNIJO.

Beograd, 4. marca. p. Na današnji seji Narodne skupščine se je nadaljevala specijalna debata o državnem proračunu ter se je razpravljal budžet ministrstva pravde. Prvi je govoril musliman dr. Hrasnica, ki je kritikoval slabo in nedostatno pravosodje v Bosni in Hercegovini. Uradništvo je strokovno pomanjkljivo izobraženo, ker je pač pre slabo plačano. Dalje je dr. Hrasnica ostro obsojal uporabo določil ustave glede tiskovnega zakona. Glasilo muslimanske stranke «Pravda» je bilo večkrat zaplenjeno samo radi tega, ker je citiralo članke beograjskih listov. Ako ti članki niso bili konfiscirani v Beogradu, zakaj jih politična oblast zabranjuje drugod?

Za njim je govoril Kosta Timotijević (dem.), ki je ugotovil, da je za časa homogene radikalne vlade vse delo v tem ministrstvu zastalo. Zlasti je omenjal slučaj bivšega načelnika tega ministrstva Draškovića, ki ni imel nobene kvalifikacije, pa je postal načelnik samo zato, ker je bil radikalec. Radikalci so sploh nastavljali v tem ministrstvu ljudi, ki niso bili za svoje službe v nobenem oziru sposobni, pa so dobili visoka mesta v naši sodni upravi. Ostro je Timotijević kritikoval delo vlade glede ukinjevanja sekvestrov.

Za Timotijevićem je govoril klerikalec dr. Hohnjec, ki je grajal velike takse, ki so bile uvedene pri sodiščih, in zahteval, da se izpremene gotove odločbe administrativno sodnega značaja v Prekmurju.

Socijalistični poslanec Sekulić je dejal, da je vse naše pravosodstvo zastarelo in ne odgovarja današnjim realnim potrebam. Današnja režimska vlada ni napravila ničesar, da se izvede unifikacija pravosodstva.

Nato je bila seja narodne skupščine ob 12. zaključena in prihodnja odrejena za popoldne.

Popoldne ob 4. se je vršila seja narodne skupščine z dnevnim redom: **Ratifikacija razmejitvene pogodbe z Rumunijo.** Prvi je govoril poročevalec večine Mihajlović, za njim pa minister dr. Ninčić. — Nato je govoril dem. Sečerov kot poročevalec manjšine. Izjavil je, da so konvencije z Rumunsko v sramoto in na škodo naši stvari. Govoril je še radikalec Grgin, nakar je skupščina prešla na glasovanje. Glasovalo je 157 poslancev in sicer 107 za, a 50 pa proti. Pri specijalnem glasovanju je glasovalo 159 poslancev in to 108 za, a 51 proti.

Luccioli v Beogradu

Beograd, 4. marca. r. Danes je prispel v Beograd šef italijanske delegacije za sklenitev trgovinske pogodbe z Italijo, Luccioli. Z njim sta prispela tudi predsednik generalne industrijske zveze v Italiji Silvestri in predsednik agrarne generalne zveze Cacciari.

POOSTRITEV AVSTRIJSKE BANČNE STAVKE. — REPRESALIJE BANK.

Dunaj, 4. marca. s. Zveza bank je na svoji današnji «» razpravljala o tem, da se stavkujočim prokuristom in višjim prokuristom, ki do jutri ne nastopijo službe, odvzame prokura. Nadalje se je sklenilo vsem onim uradnikom, ki za časa stavke delajo, nuditi tudi v bodoče popolno varstvo.

Težkoče belgijske vladne krize

Pariz, 4. marca. j. Iz Brusija javljajo: Kralj je danes dopoldne naprosil katolika barona Hutarja naj prevzame sestavo kabineta. Ta je to odklonil. Za nocoj ali jutri dopoldne se pričakuje, da bo poverjen s sestavo kabineta drug politik, o katerem se pa dosedaj ni moglo doznati nič gotovega. Predsedstvo socialno - demokratične stranke je danes dopoldne sprejelo resolucijo, ki veli, da bi kralj kršil ustavo, ako ne bi najprej poskusil poveriti sestavo vlade večini, ki je strmoglavila Theunisov kabinet. Stranka zahteva dalje nove volitve in sestavo resnično demokratične vlade, čije glavna naloga bi bila boj proti draginji.

Bruselj, 4. marca. h. Belgijski socialisti so v izjavi objavili pogoje, pod katerimi bi event. sodelovali v vladni koaliciji. Ti pogoji so: konec vojaške okupacije Poruhrja, boj proti draginji in prijateljska rešitev reparacijskega problema

Demarša velesil v Sofiji

OPASNOST MAKEDONSTVUJUŠČIH. — ARETACIJE NA BOLGARSKEM. — BOJI OB NAŠI MEJI. — PRESOJA POLOŽAJA V BEOGRADU.

Beograd, 4. marca. r. *V nedeljo so angleški, italijanski in francoski poslanik v Sofiji izročili bolgarski vladi demaršo povodom poslednjih priprav Todora Aleksandrova in makedonstvujuščih ter napadov z njih strani na južne kraje naše države. Poslaniki omenjenih držav so opozorili bolgarsko vlado na težke in nedogledne posledice, ki bi jih mogla roditi akcija s strani Bolgarske in so zahtevali, naj bolgarska vlada prepreči vsakršno akcijo, usmerjeno proti naši državi, kakor tudi vsako propagando na jugoslovenskem ozemlju, ki se bi vršila v prid makedonstvujuščim. Kot rezultat te demarše je dala bolgarska vlada aretirati preko 300 sumljivih oseb. Beograjski vladni krogi so takoj opazili, da ni bil aretiran noben član prave organizacije makedonstvujuščih, zlasti ne voditelji te organizacije n. pr. Todor Aleksandrov, vojvoda Brlo itd. Zato naši vladni krogi sumijo bolgarsko vlado, da skuša s temi aretacijami samo varati inozemstvo. Ako Bolgarska želi, da živimo v miru, mora zatreti delovanje Todora Aleksandrova in razpustiti organizacijo makedonstvujuščih.*

Beograd, 4. marca. p. Beograjske Novosti poročajo da se od Custendila čuje močno streljanje pehote in topništva. Govori se, da gre za boje regularnih čet Cankova proti komitašem, ki jih namerava ukrotiti. Po drugih verzijah se vrše boji med makedonstvujuščimi samimi, ki so se razcepili v dve stranki. Prva zahteva, naj se proti Jugoslaviji takoj podvzame odločna akcija, drugi so pa zato, da se ta akcija odloži do jeseni. Radi teh bojev je prekinjen vsak promet z Jugoslavijo.

Sofija, 4. marca, j. Danes popoldne je bolgarski notranji minister sprejel zastopnike časopisja ter jim izjavil, da bodo dosedanjim 300 aretacjam sledile še druge. Gre za aretacijo onih napetežev, ki hočejo pričeti gibanje za Macedonijo in ki bi s svojim nepremišljenim postopanjem mogli motiti vlado pri izvedbi njenih odkritosrčnih političnih ciljev, ki stremi za tem, da obdrži dobre odnošaje s sosednimi državami. Cankova vlada stoji pred nujno potrebo, da prepreči vsak poizkus motenja sedanjega reda. Aretiranci, ki so bili dosedaj prijeti v Sofiji in v zapadni Bolgariji, so bili večinoma že odpravljeni v vzhodno Bolgarijo, kjer so bili internirani.

Kolikor se je moglo dosedaj ugotoviti, je bilo v Dubnici aretiranih 12, v Sofiji 60, v Kustendilu približno 75 in v ostalih krajih okrog 150 oseb. Vsi aretiranci so osumljeni, da so podpirali makedonsko gibanje ali da so bili pripravljeni stopiti v danem trenutku na čelo makedonskih organizacij, ki so imele namen povzročiti na Bolgarskem ali v sosednih državah nemire. Energična akcija bolgarske vlade se mora spraviti v zvezo z vestmi, da bo Jugoslavija in tudi Grčija v kratkem poslala v Sofijo ultimat in da se v Beogradu celo vrše priprave za eventuelni pohod v Bolgarijo.

Izgon kalifa in rodbine

SVETOVNOPOLITIČNI DOGODKI V TURČIJI. — ZAPLEMBA KALIFOVEGA PREMOŽENJA. — KALIF POBEGNIL IZ CARIGRADA.

(Glej tudi članek na 2. strani.)

Carigrad, 4. marca. s. Narodna skupščina je poleg ukinjenja kalifata sklenila tudi izgon kalifa, njegove družine in 67 princev in princesinj. Nadalje se je sprejel predlog, da se ukine komisariat za verske zadeve in da se njegovi posli izročijo uradnikom, ki bodo spadali k ministrskemu predsedstvu. Šefu generalnega štaba se odvzame naslov minister.

Kakor se govori, se bo kalif umaknil v Egipt. Dobil bo 100 tisoč, princi pa 200 tisoč turških funtov odpravnine. Palače kalifa in princev bodo poštale narodna lastnina. Doznava se, da bo vlada takoj podala demisijo. Novo vlado bo baje sestavil Izmed paša.

London, 4. marca. s. Kalif Abdul Medžid je odpotoval v Švico, kjer pa se ne namerava stalno nastaniti. Zaprosil bo egiptovsko vlado za dovoljenje, da se sme naseliti v kakem mestu Egipta.

Sestanek med Poincarejem in Macdonaldom

Pariz, 4. marca. s. «Petit Parisien» javlja iz Londona: Macdonald namerava v osebnem razgovoru s Poincarejem urediti vsa nerešena vprašanja. Dan sestanka obeh državnikov dosedaj še ni določen. Počakati hočejo na to, da bo komite strokovnjakov reparacijske komisije izročil svoje sklepe.

London, 4. marca. s. Tudi angleško časopisje meni, da ni izključen sestanek med Macdonaldom in Poincarejem, ko bodo strokovnjaki izročili svoja poročila.

Monakovski proces

Zaslišavanje prič.

Monakovo, 4. marca. s. Na današnji razpravi v Hitlerjevem procesu je bil kot prva priča zaslišan višji vladni svetnik Tenner, zastopnik monakovskega policijskega predsednika. Izjavil je, da policija ni ničesar vedela, da se pripravlja puč. Druga priča vladni svetnik Werberger ni izpovedal nič posebnega. Bivši policijski uradnik Hoffmann je izjavil, da je opazil, da se pripravlja upor proti državi.

Sodišče je nato sklenilo, izključiti javnost za časa zaslišanje majorja Huberja. Prihodnje priče se bodo zaslišale šele v četrtek dopoldne, tri glavne priče, namreč Kahr, Lossov in Seifert pa šele kasneje.

POGREB PRINCEZINJE LUIZE. Kraljevo hčer so pokopali zapuščeno in siromašno.

Berlin, 4. marca. h. Danes popoldne se je vršil v Wiesbadnu pogreb belgijske princezinje Luize. Krsti je sledilo približno 50 oseb belgijske kolonije v Wiesbadnu. Takoj za krsto je korakala hčerka pokojnice najvojvodinja Doroteja in urednik belgijskega dvora kot zastopnik belgijskega kralja. Trije častniki in nekaj vojakov je zastopalo belgijske zasedbene oblasti. Pogreb se je vršil brez vsakih ceremonij in je trajal le približno četrt ure. Priprosti grob, ki ga je naročila njena hčerka, je okinčan le z dvema križema in nihče ne sluti, da počiva tam kraljeva hči, ki je bila nekdaj središče sijajnih dvorskih zabav na Dunaju in o kateri je leta in leta govoril ves svet.

AMERIŠKO POSOJILO NEMČIJI IN AVSTRIJI.

Washington, 4. marca. j. Senator Dial je danes predložil senatu zakonski načrt, ki pooblašča zakladni urad naj pripravi kredit 150 milijonov dolarjev za Nemčijo in Avstrijo, in sicer za nakup ameriškega blaga. Ta vsota se bo vzela iz uprave imovine sovražnih inozemcev, ki jo je za časa vojne zaplenila Amerika.

RUSKO-POLJSKA POŠTNA KONVENCIJA.

Varšava, 4. marca. h. Ministrski svet je sankcijoniral zakon, s katerim se ratificira postna konvencija med Poljsko in sovjetsko Rusijo.

Inozemske borze

4. marca.

ČURIH: Beograd 7.30, New-York 578, London 24.82, Pariz 23.45, Milan 24.75, Praga 16.70, Budimpešta 0.011, Bukarešta 305, Sofija 4.27, Dunaj 0.082.

TRST: Borza ni poslovala.

DUNAJ: Devize: Beograd 886 do 892, Berlin 18.20 do 18.90, Bukarešta 360 do 371, London 304.500 do 305.500, Milan 3029 do 3041, New-York 70.935 do 71.185, Pariz 2883 do 2898, Praga 2045 do 2055, Sofija 513 do 517, Curih 12.265 do 12.315; valute: dolarji 70.860 do 71.260, lire 3025 do 3045, dinarji 879 do 885; efekti (v tisočih: Trgobanka 45, Hrvatska eskompitna 139, Slavonija 136, Trbovlje 640, Sečerana Osijek 1270, Jugoslavenska 129, Anglobank 328, Bankverein 186, Länderbank 326, Živnostenska 909, Alpine 686, Juli-Süd 545, Daimler 36.3.

PRAGA: Beograd 44, Dunaj 4.89, Berlin 7.75, Rim 151, Budimpešta 5, Pariz 142.8750, London 150.1750, New-York 35.10, Curih 609.50.

BERLIN (v zlatih markah): Beograd 5.68, Dunaj 6.38, Milan 18.15, Praga 12.21, Pariz 17.16, London 18.0550, New-York 4.19, Curih 72.82.

LONDON: Beograd 342, Berlin 19.25, Pariz 165.25, Italija 100.31, Švica 24.82, New-York 429.62, Dunaj 304.000, Bukarešta 815, Budimpešta 200.000, Praga 148.50, Varšava 89.000.

NEW-YORK: Beograd 126.75, Berlin 22.75, London 429.87, Pariz 412, Švica 70.82, Italija 429.75, Dunaj 14.12, Budimpešta 21, Praga 290.

Konec kalifata

KALIF ABDUL MEDŽID ODSTAVLJEN IN IZGNAN. — LOČITEV CERKVE OD DRŽAVE V TURČIJI.

Angora, 4. marca, z. Narodna skupščina je včeraj sprejela zakon, s katerim se odstavlja sedanji kalif Abdul Medžid in se mesto kalifa sploh odpravi.

Kemalova Turčija je napravila zadnji, odločilni korak na poti k popolni modernizaciji: pričela je boj zoper premoč verske organizacije v državi, boj zoper sodelovanje vere kot politične enote na javnih institucijah sploh. To je boj za popolno emancipacijo, za ločitev države od cerkve, kakor bi rekli v evropski terminologiji; vera postane v Turčiji privatna zadeva posamezника.

To je v bistvu vsebina znamenitega predloga, ki je izšel iz radikalnega krila narodne skupščine v Angori in ki meri na to, da se odpravi kalifat, da se vzame šola duhovščini, da se vzame rodbinsko in dedno sodstvo verskim činiteljem, — mišljenja so očividno šerijatska sodišča — itd. Po najnovejših vesteh je bil ta predlog, vsaj v kolikor se tiče odprave kalifata, na pondeljkovi seji angorskega parlamenta sprejet in uzakonjen.

In ta zakon postane zares epohalnega pomena. Turčija, ki je bila še nedavno takorekoč cerkvena država, kjer je vladar s političnо oblastjo družil tudi versko gospostvo nad verniki islama, in kjer je bil islam državna vera v tako izrazitem pomenu pojma, da so bili muslimani naravnost državna narodnost, ta ista Turčija hoče sedaj svojo privilegirano vero potisniti v brezvpliivno privatno zadevo svojih državljanov. Večji skok se je napravil le malokdaj v teku svetovne zgodovine.

Človek se nehote vpraša po vzrokih, ki ženejo turške politike v tako ekstremno smer. Vesti iz Turčije teh vzrokov nič ne prikrivajo. Odkar so zavezniki zapustili Carigrad in odkar je angorska narodna skupščina 28. oktobra 1922 sklenila, da se odpravi sultanat, uvede republika in Angora proglasi definitivno za prestolico Turčije, je začelo nasprotje med Carigradom in Angoro. Ni lahko Carigradu, milijonskemu mestu, odreči se prvenstvu državne prestolice in postati politično brezpomembno provincijalno mesto, zlasti ko je jasno, da bo imela ta degradacija tudi velike neugodne posledice za trgovino, za gospodarstvo sploh. Zakaj Kemalovi Turki, ki hočejo popolno nacijonalizacijo vsega narodnega gospodarstva, tudi trgovine in industrije, hočejo novo življenje napeljati v nove struge, namesto Carigrada podpirati Smirno, odkoder so pognali Grke in kjer naseljujejo sedaj Turke. Carigrad ne uživa simpatij Angore; preveč je internacijonalen, preveč ima neturških elementov, in preveč je pod vplivom konservativne tradicije. Angorska skupščina se je bala, da bi i ona sama i njena vlada prej ali slej zapadla zopet slabosti, internacijonalnim vplivom in vsemu onemu, kar nasprotuje narodnemu preporodu Turčije. Kemalovi možje smatrajo vztrajanje vlade in skupščine v Angori, dozdaj še običajnem provincijalnem mestu, za predpogoj, da se nadaljuje delo narodne obnove in ne marajo za nobeno ceno nazaj v sijaj Carigrada.

Toda tak Carigrad, kakor je ostal sedaj, degradiran in nezadovoljen, je nevaren Angori. Zlasti ker je bival v njem kalif in obilo visoke duhovščine, ki gotovo ni prijazna brezbožnim reformam angorske skupščine. Kemalisti se boje, da bi mogli konservativni krogi, ki so seveda še vedno močni, izrabiti baš razpoloženje okrog kalifa in porabiti to priliko za strmoglavljenje Kemalove vlade. Zato so sklenili poseči radikalni kemalisti po najradikalnejših sredstvih, odpraviti celo kalifat in lajizirati one javne posle, ki so jih doslej opravljali zastopniki vere.

Zaenkrat se ne da ničesar reči, če bo tudi ta korak uspel brez odpora. Moramo pa naglasiti velikanski pomen teh globoko segajočih reform, ako se uveljavijo, in to ne le za Turčijo samo, katero potegnejo z energičnimi gestami iz srednjega veka v moderno dobo, marveč tudi za vse one države, v katerih bivajo muslimani. Kajti v bližnjem orijentu ima vera še vedno oni predominantni ekskluzivni značaj, kakor v Evropi pred tristo leti, in tudi našim muslimanom velja še vedno Turčija kot vodilo in merilo vsega. Ako je Turčija konservativna, bodo ostali naši muslimani konservativni; ako postane napredna, moderna in se otrese verskih islamskih predsodkov, se bo to preneslo tudi na naše muslimane. Modernizacija naših muslimanov pa mora imeti za posledico tudi njih nacijonaliziranje.

Želeti je tedaj bodisi z občečloveškega kakor tudi z našega jugoslovanskega stališča, da se kemalistom njih borba zoper srednjeveške predsodke islama posreči.

ABDUL MEDŽID II.,
odstavljeni in pregnani kalif.

Abdul Medžid je bil rojen 30. maja 1868. in je bil po hišnem zakonu Osmanove dinastije prestolonaslednik za časa vladanja zadnjega sultana Mohameda VI. Ko je tega angorska narodna skupščina po ponesrečenem puču v oktobru 1922. odstavila, je ob enem odpravila sultanat in izklicala Turčijo za republiko. Abdul Medžid je tako nasledil samo dostojanstvo kalifa (muslimanskega cerkvenega poglavarja) in ni imel nikake posvetne oblasti več. S pondeljkovim sklepom angorskega parlamenta pa mu je bila odvzeta tudi cerkvena oblast. Ako ostane pri tem sklepu, je bil torej Abdul Medžid zadnji «turški papež».

K položaju

Ljubljana, 4. marca.

Kakorkoli se zaključkom plenuma radičevskih poslancev pripisuje v Beogradu odločilen značaj, je radičevski komunike s svojimi memorandumskimi izpadi poslužil radikalskim krogom kot dobrodošel povod k novim intrigam in odporu. V hudi zavesti, da se z napovedanim prihodom radičevcev morda še ta teden nagne usoda radikalskega režima, smatrajo radikali s heterogenostjo programatičnih izjav opozicije najbolj podprto svojo argumentacijo, da je radikalska vladna politika navzlic vsem svojim grehom vendar-le — državna politika, kakor se je v Zagrebu blagovolil izraziti dr. Laza Marković. Nedvomno je, da bodo v tem smislu skušali radikalci do zadnjega delovati s svojo odpornostjo in, če se bo obneslo, tudi na glavne odločilne činitelje. Vso silo bodo uprli proti radičevcem in po nekaterih vesteh stoji vlada na stališču, da se verificiranje njihovih mandatov enostavno odloži do sprejetja proračuna na to pa parlament odgodi — do septembra. V tem smislu se je napram dopisniku «Jutarnjega lista» izrazil tudi neki aktivni minister, češ: radikali so pet let čakali na radičevce, zdaj pa naj še radičevci potrpijo, da bo proračun pod streho... Povsem prozorna je torej glavna radikalska nakana, da po sprejetju proračuna poskusijo iztisniti volilni mandat. A tudi opozicijski blok ne stoji prekrižanih rok. Kakor poročajo iz Beograda, namerava Ljuba Davidović takoj po rekapitulaciji položaja z ostalimi predstavniki opozicije doseči avdijenco na dvoru in temeljito razkrinkati netočne radikalske verzije in podtikanja glede opozicijskega bloka in njegovih sestavnih delov.

Zastran verifikacije radičevskih mandatov, ki bo vsekako najaktualnejša, se opozarja na predpise poslovnika, ki odreja, da se neoporečnim mandatom prizna veljavnost brez posebne diskusije. Ravno tako je opozicija prepričana, da se parlament v nobenem slučaju ne da kar zlepa odgoditi, ker invalidski zakon in druge važne zasnove zahtevajo nujnost pretresanja. Ako radičevci dospejo v skupščino pred končnim glasovanjem o proračunu in Pašić povzroči krizo, se zasedanje Narodne skupščine naravno odgodi, dokler se kriza ne reši. Prepričana pa je celokupna opozicija, da po sestavi nove vlade dovrši proračunsko razpravo, to tembolj, ker je proračun v načelu že sprejet. Optimizem opozicije je torej prav velik, to se pravi: nič manjši, kakor odporne geste radikalov.

Obravnavajoč resolucijo radičevcev je tudi «Politika», vodilni beograjski dnevnik tega mnenja, da je za razumevanje tona resolucije treba vedeti, da ima popolnoma notranji strankarski značaj za preparacijo radičevske mase. Posdini izpadi v resoluciji in povdarki starega radičevskega kova so opravičeni tudi v kljubovalnosti proti radikalski vladi, ki preko frankovcev in večine zagrebškega tiska (Tipografije) vodi proti radičevcem kampanjo na čisto hrvatskem šovinističnem terenu. — V zvezi s tem je treba navesti da se je prošlo soboto v Zagrebu vršilo zborovanje frankovcev, ki so obsodili radičevsko «popuščanje» in izjavili, da bodo v slučaju odhoda radičevcev v beograjski parlament povedli med hrvatskim narodom pravo «križarsko vojno», osvojili mase in o usodi hrvatske republike odločili sami, ki se v to čutijo poklicani. Najsi je v tej pretnji obilo smešne megalomanije, je za moralo radikalcev vendar značilno, da skušajo proti radičevcem angažirati elemente, ki pod vladno patronanco neovirano sklepajo resolucije o ničevnosti in neobveznosti vseh nacijonalnih in državnih odločitev od prevrata do danes.

Radikalsko javno mnenje o kritičnih napovedih tolmači Ninčićevo «Vreme» s skeptičnimi navedbami, da sam prihod radičevcev še ne bo zasigural obrazovanja opozicijskega bloka. Vmes je pred vsem še regulacija odnosov med radičevci in klerikalci; kajti po zatrdilu «Vremena» klerikalci v strahu pred radičevsko poplavo v Sloveniji še vedno tipajo za kako novo kombinacijo in jo do novih volitev nameravajo tudi iztakniti. Zato so ves čas pogajanj za opozicijski blok stali v tesnih zvezah z radikali in skušali z njimi doseči ugodno koalicijo! Te zveze med klerikalci in radikali še vedno niso prekinjene, in podoba je, da so baš zdaj, ko se govori o prihodu radičevcev postale še živahnejše in resnejše!... Tako «Vreme», ki v ostalem z besedo ne omenja klerikalnih sklepov. Čudna je tedaj vsestranost gospoda Korošca in gotovo ne v skladu s ponosnimi njegovimi izjavami v Zagrebu, da vrhovni forum SLS za vsako izpremembo taktike zahteva obvestilo in da je pondeljkova seja enodušno do kraja odobrila vse delo za zrušenje radikalske vlade! Videti je, da bo v nastopajočih odločilnih momentih treba po sebno pazno motriti elastične prste klerikalcev. O najnovejših vesteh je ministrski svet na včerajšnji seji v pretresanju situacije ugotavljal, da sporazumevanje radikalov s klerikalnim klubom dobiva vedno čvrstejše oblike in da težkoča zaenkrat postoji le v tem, ker klerikalci zahtevajo revizijo ustave. Karakteristična v tem oziru so izvajanja «Samouprave», ki piše, da radikalska stranka želi narodu in državi vse najbolje, a ravno radi tega da hoče državo rešiti pred dvomljivimi eksperimenti. Taka politična družba, kakor jo Davidović hoče spraviti v Beograd, pa da je podobna trojanskemu konju...

*

Danes so v Beogradu zbrani že vsi voditelji opozicije. Prispel je tudi dr. Korošec, ki se je v pondeljek zvečer ko se je vozil skozi Zagreb na kolodvoru sestal z dr. Mačkom, s katerim sta izmenjala poročila o sejah HRSS in SLS.

Južni železničarji za svoje pravice

Pokrajinski odbor jugoslovenskih narodnih železničarjev je dne 26. februarja poslal v Beograd svojega delegata, ki je s Centralnim odborom j. n. žel. intervoniral pri pomočniku ministra za promet g. Avramoviču kot predsedniku komiteja za prevzem juž. žel. in v parlamentarnih klubih ter jim obenem izročil obširno utemeljeno spomenico.

Spomenica ugotavlja, da je naša država prevzela s podpisom rimskega sporazuma glede prejemkov osobja bivše južne železnice vse dolžnosti in obveze. To obveze je priznal s svojim sklepom ministrski svet, v svojem razglasu pa še posebej minister za promet. V njegovem razglasu se izrecno poudarja, da bo osobje obdržalo vse pravice in prejemke, katere je imelo pod upravo juž. žel.; toda «ker od danes postane državno osobje, zadobi s tem tudi vse nove pravice in vse nove prejemke in materialne koristi, katere nudi novi zakon o državnem prometnem osobju. Z njim bodo vsi novi — povečani prejemki zagarantirani železniškemu osobju že od 1. oktobra t. l. kakor vsem drugim državnim uslužbencem». Tako razglas, ki je apeliral še posebej na Slovence, rekoč, da bodo sedaj v svobodni kraljevini služili svojemu kralju in domovini in ne več tuji «privatni družbi».

Osobje bivše juž. žel. je s požrtvovalnim delom dokazalo, da se v polni meri zaveda dolžnosti napram svoji domovini. Prepričano je tudi bilo, da bo državna uprava skrbela za svoje nove uslužbence in za njih gospodarski obstoj ter da bo napram njim vsaj tako humano in pravično postopalo kot je preje privatna družba.

Po sklepu ministrskega sveta in rimskem akordu bi moralo osobje bivše juž. žel. že s 1. septembrom preiti v status državnih železničarjev. To se ni zgodilo. Ko se je ustanovila 1. jan. 1924. v Ljubljani direkcija drž. žel., je generalni direktor Deroko s posebno okrožnico izjavil, da se «osobje juž. žel. izenačuje v dolžnostih in pravicah z osobjem državne železnice in da velja za oboje sedaj enako zakon o državnem prometnem osobju».

To izenačenje se je tudi izvršilo, a le v onih vprašanjih, kjer so bivši južni železničarji imeli več pravic kot državni železničarji. Direkcija je namreč vzela osobju juž. žel. vse prejšnje ugodnosti: ukinila je delavske zaupnike, odpravila ugodnosti vožnje z brzimi vlaki po rezijski ceni in proste vozovnice za nakup živil, vzela je odškodnino za dvojno gospodinjstvo in omejila število prostih kart v smislu novega zakona. Razen tega se osobje bivše juž. žel., ki je pripadlo zagrebški direkciji brez vsake potrebe premešča in odpušča, zlasti na progi Barč - Pakrac.

Raztegnile so se iz novega zakona na osobje bivše juž. žel. tudi vse dolžnosti, niso se pa dali temu osobju iz novega zakona prejemki, kot so jih deležni ostali državni železničarji. Vse nastavljeno osobje državnih prometnih ustanov je namreč dobilo že meseca januarja avans na novo plačo. Izvzeto je bilo osobje bivše južne železnice. Generalna direkcija drž. žel. je odločila, da ne spada pod novi zakon, ker ob njegovem uveljavljenju še ni bilo državno.

Tudi ako bi ne bilo sklepa ministrskega sveta in razglasa ministra za promet, bi moral komite za prevzem južne železnice vršiti svojo dolžnost vsaj kot zastopnik prejšnjega upravnega sveta juž. žel. Kot tak bi moral dati južnim železničarjem iste prejemke kot država svojim, ker je osobje južne železnice imelo zagarantirano pravico, da dobi istočasno vse poviške v isti izmeri kot jih da država svojemu železniškemu osobju. To pravico je tuja privatna uprava preje tudi redno vpoštevala. Sedaj, ko je prevzela osobje država in mu oficielno zagarantirala vse pravice, se to ne vrši več. Osobje bivše južne železnice se s tem glede prejemkov smatra za manj vredno.

Iz vsega navedenega se jasno razvidi, da je osobje sedaj veliko slabše situirano in da se mu jemljejo celo stare pravice. Gmotno stanje južnih železničarjev je naravnost bedno. V obupu kličejo glasno in jasno:

Gospod minister! Preko 11.000 naših jugoslovanskih državljanov — bivših uslužbencev juž. žel. je vestno vršilo svoje dolžnosti v železniški službi v korist naše domovine. To osobje zasluži, da se dejansko prizna za polnovredne uslužbence državnih železnic. Zato prosimo:

1.) Gospod minister blagovoli izdati ukrep, naj komite takoj izda nalog direkcij drž. železnic v Ljubljani, da naj do 10. marca 1924. izplača vse tri obroke avansa osobju južne železnice v isti višini, kot ga je prejelo ostalo železniško osobje.

2.) Direkcije drž. žel. Ljubljana in Zagreb naj sprovedeta uvrstitev vsega delavstva bivše južne železnice v nove mezde v smislu izmenjenega čl. 7. začasnega pravilnika, a tako, da noben delavec ne bo dobil manj prejemkov kot doslej. Uvrstitev naj se izvrši z istim dnem kot se je izvršila pri ostalih direkcijah, to je s 1. oktobrom 1923.

3.) V zakon o ratifikaciji rimskega sporazuma naj se vneseta sledeča člena:

a) Vse nastavljeno in nenastavljeno osobje bivše južne železnice ima zagarantirana vsa leta za penzijo in provizijo kot si jih je pridobilo po obstoječih predpisih za penzijske fonde in provizijski fond bivše družbe juž. žel.

b) Celokupno osobje je po čl. 17., odstavek 5., rimskega sporazuma s 1. septembrom 1923. postalo de facto in de iure državno in od tega dne veljajo zanj kakor za ostale državne železničarje vse določbe materielnega in idealnega značaja.

Pričetek Smetanovih proslav na Češkem

Iz Prage nam javljajo:

V nedeljo so bile v češkoslovaški republiki oficijelno otvorjene Smetanove proslave z nepopisno lepo svečanostjo v Narodnem divadlu.

Svečanost se je pričela ob 11. dopoldne z mogočnimi akordi Smetanove slavnostne koračnice. Prisostvoval ji je predsednik republike T. G. Masaryk, celokupna vlada, parlament, diplomacija in zastopstva najvažnejših kulturnih organizacij češkega naroda. V imenu ljudstva je predsednik zbornice poslancev Fr. Tomašek proslavljal Smetano kot tvorca one umetnosti, ki najbolj odgovarja značaju ter muzikalični duši češkega naroda. V imenu vlade je minister prosvete R. Bechyne poveličeval Smetanovo narodno poslanstvo, ki se zrcali v njegovih večno lepih melodijah. Za češkoslovaške godbenike je govoril komponist J. B. Förster, slavnostni govor pa je imel znani historiograf smetanovske dobe in avtor monumentalne monografije o Smetani vseučiliški profesor dr. Zd. Nejedly. Slavnostno zborovanje je bilo zaključeno s «Češko pesmijo», ki jo je zapel «Hlahol», spremljan od opernega orkestra pod vodstvom šefa opere Ostrčila. Publike se je polastilo nepopisno oduševljenje, ko je zagledala predsednika Masaryka, kateremu so pri zvokih češke pesmi tekle solze ganotja po licu.

Popoldne se je vršil pod vodstvom Vaclava Talicha v ogromni Smetanovi dvorani prvi slavnostni koncert. Združena orkestra Češke filharmonije in praškega konservatorija, skupaj 125 odličnih godbenikov, sta pod taktirko mojstra Talicha nepopisno lepo in veličastno igrala «Má vlast».

Kot slavnostna predstava se je zvečer ob udeležbi prezidenta Masaryka, vseh ministrov in zastopnikov tujih držav pela v Narodnem divadlu Smetanova opera «Branibori na Češkem».

Tudi v vseh drugih čeških krajih so se v nedeljo vršile Smetanove proslave. Ves češkoslovaški narod je ta dan posvetil spominu svojega velikega sina.

Smetanove proslave v tujini.

Praga, 3. marca. h. Iz vseh kulturnih držav prihajajo poročila o Smetanovih proslavah. V Parizu se je v dvorani Gavenu vršil slavnostni koncert pod vodstvom dirigenta Pavary, v Berlinu in drugih nemških mestih so gledališča igrala Smetanove opere. Nemško časopisje se v člankih spominja velikega češkega mojstra. V Lvovu so igrali «Ma vlast» ter je koncert imel največji uspeh. Na Dunaju je dunajska Filharmonija pod vodstvom znamenitega dirigenta Fr. Schalka priredila v Musikvereinu Smetanov koncert, katerega se je udeležil kancler Seipel, diplomacija in ogromna množica. V operi so igrali «Prodano nevesto». Poročila iz Jugoslavije pravijo, da je tam bil v mnogih krajih proslavljen Smetanov dan na posebno prisrčen način.

KNJIGE, *leposlovne in znanstvene, literarne vrednosti, v vseh jezikih, kupuje po najvišjih cenah vedno «Ljudska knjižnica» v Mariboru, Narodni dom I.*

Politične beležke

+ **Uprava v Medjimurju.** Notranji ministrstvo uvaja s posebno naredbo (Sl. br. 402 z dne 19. februarja) upravljanje Medjimurja sledeče: «Dokler ne bo mogoče to vprašanje rešiti, bodisi da se za konodavnim potom vnesejo izpremembe v uredbo o razdelitvi države na oblasti, bodisi v smislu čl. 4. sedanje uredbe o razdelitvi države v oblasti, se odreja, da dotlej vodi upravo v Medjimurju po zakonih, veljavnih za ta teritorij, dosedanji komisar za Medjimurje, odnosno podžupan varaždinske županije, in sicer kot zastopnik mariborskega velikega župana in v njegovem imenu, k čemer ga bo mariborski veliki župan pooblastil v smislu čl. 5. zakona o obči upravi.

+ **Klerikalna resolucija.** Včerajšnji «Slovenec» objavlja sledečo resolucijo, ki je bila sprejeta na seji vodstva SLS dne 3. marca: «Vodstvo SLS vzame (sic!) poročilo strankinega načelnika z odobravanjem na znanje. Vodstvo z obžalovanjem konstatira, da je sedanji samosrbski centralistični vladni sistem tako v sedanji kakor notranji politiki države pokazal svojo popolno nesposobnost, da je s sramotno izročitvijo Reke Italiji oškodoval življenske interese države in ugled iste pred zunanjim svetom, da nima nobene volje ne smisla za zaščito naših narodnih manjšin v inozemstvu, da je s svojo notranjo politiko storil vse, kar vzbuja nezadovoljnost in nevolijo ljudstva, da ugnanja in ščiti najgršo korupcijo, da brez stvarne potrebe, samo iz političnih nagibov, s parcelacijo Slovenije in Hrvatske razbija stare upravne edinice in starim uživljeni in dobri upravni red, da s kulukom in tudi drugače uvaja reakcijonarne kulturne države nevredne upravne metode, da s krivičnim in nesocijalnim davčnim sistemom ubija blagostanje ljudstva in njega gospodarske vire, usiljevanjem srbščine in cirilice v šoli, uradu in javnem življenju žali naš narodni čut in ponos, zavira naš naravni narodni in kulturni razvoj in občutno otežuje javno upravo itd. itd. Vse to dokazuje, da iz tega nevzdržnega in nevrednega kaosa vodi samo fundamentalna reorganizacija države na avtonomistični bazi, ko se bodo avtonomni slovenski, hrvatski in srbski narod sami vladali vsak po svojih prilikah in kulturnih potrebah. Zato vodstvo SLS poziva svojo parlamentarno delegacijo, da započeto, nam proti naši volji vsiljeno borbo brezobzirno in energično nadaljuje, dokler svojega cilja ne doseže in da se pri tem poslužuje vseh možnih in dovoljenih sredstev, čijih izbiro z zaupanjem njej prepušča.» — O tej resoluciji govorimo obširneje na drugem mestu.

Iz demokratske stranke

Danes se vrši v tajništvu JDS., Narodni dom, I. nadstropje, načelstvena seja ob 15.. Vse gospode člane prosimo, da se je sigurno udeleže.

V četrtek 6. t. m. ob 8. zvečer se vrši v Ljubljani v Kazini občni zbor Političnega kluba JDS. Poročilo o politični situaciji poda dr. Žerjav.

V petek, dne 7. t. m. se vrši ob 8. uri zvečer v Medvodah občni zbor k. o. JDS. Obenem predava g. Cimerman «O davkih in taksah». Zbora se udeleži delegat iz centrale.

V Šmarci se je vršil ustanovni občni zbor krajevne organizacije JDS. Ob obilni udeležbi volilcev, ki so pozorno sledili izvajanjem okrožnega tajnika g. dr. Ivana Potokarja, je bil izvoljen končno sledeči odbor: predsednik Janez Jerman, kovač, tajnik Andrej Koželj, posestnik, blagajnik Jernej Jereb, posestnik. Odborniki: Alojzij Vavpotič, župan, Jožef Juhant, zidar, Koželj Miha, posestnik, Jožef Vavpotič, delavec. Organizacija bo s podrobnim delom pokazala, da je vzrasla iz potreb naroda.

Po svetu

— **Poljsko - nemška pogajanja razbita.** Med Nemčijo in Poljsko so se že tri tedne vršila v Ženevi pogajanja glede prenosa poljskega državljanstva na več tisoč nemških delavcev na Poljskem, ki jih je svoječasno iz germanizatoričnih namenov naseljevala Nemčija. Poljska je nemške predloge odklonila a limine in ker se je sedaj ponesrečila tudi posredovalna akcija braziljanskega veleposlanika v Parizu, so bila pogajanja definitivno prekinjena in pride vprašanje pred Zvezo narodov.

— **Aktivni proračun Anglije.** Proračun Anglije izkazuje okoli 40 miljonov funtov prebitka, ki jih bo porabila vlada za zboljšanje starostnih pokojnin, za izvedbo stanovanjskega programa in predvsem za prosvetne namene. Število učiteljev se bo zvišalo, zvišale pa se bodo tudi učiteljske plače.

— **Besarabski meeting v Moskvi.** V nedeljo se bo vršilo v Moskvi veliko zborovanje ruskih beguncev iz Besarabije, na katerem bodo zahtevali, da naj se Besarabija iztrga Rumuniji in priklopi zvezi sovjetskih republik kot avtonomni sestavni del.

— **Macdonald in omejitev oboroževanja.** Na eni zadnjih sej angleške spodnje zbornice je izjavil ministraski predsednik Macdonald, da sedanji trenutek nikakor ni ugoden, da bi napravila Anglija kak poseben korak za sklicanje nove mednarodne konference za omejitev oboroževanja. Pač pa zasleduje vlada politiko, ki stremi po splošni omejitvi oboroževanja in bo stavila evropskim vladam tozadevno tudi posebne predloge.

Naši Kraji in Ljudje

DR. JOSIP SERNEC
odvetnik v Celju, starosta štajerskih Slovencev, ki je praznoval včeraj svojo 80-letnico.

Gradnja železnice Ormož - Murska Sobota

Ormož, 3. marca.

Zemeljska dela pri gradbi ovira preteč letošnja dolga in huda zima. Dobili smo sedaj tudi okoli 80 cm snega, vendar so dela povsod. Izvršenih je že okroglo 450.000 kubičnih metrov zemeljskih del, izvršiti pa je še okroglo 80.000 kub. metrov, kar bo gotovo približno v 3 mesecih. Največ dela je še v Ivanjkovcih ter nekaj malega v inundacijskem ozemlju Mure.

Zgrajenih je že tudi precej mostov in propustov, tako na Kostanjevici, Ščavnici in Globoki pri Ljutomeru. Sploh so vsi objekti, izvzemši progo med Pavlovci in Zerovnici ter enega večjega mostu in propusta inundacijskega ozemlja Mure, že gotovi. Gradba mostov na Muri, Murici in Naklum je prevzela splošna stavbena družba v Mariboru in je delo v popolnem obratu. Dela se neprestoma noč in dan, delavnik in praznik. Delo je zelo zanimivo in je vedno ogrnjenih je 6 čuvajnic, položenega tudi. Popolnoma gotova je tudi že postaja Ormož, nepričete pa so še postaje Beltinci, Zerovinci, Ivanjkovci in Pavlovci. Zgrajenih je 6 čuvajnic, položen pa tudi 6 km normalnega tira in sicer 5 km od ljutomersko - radgonske železnice do Mure in 1 km od ormoške postaje do Pušenec.

Gradbena sekcija v Ljutomeru se trudi na vse načine, da pospeši delo kolikor se da in se mirno lahko reče, da izvaja vsi svojo dolžnost v polni meri. Ekspropriacija zemljišč v ljutomerskem okraju je že izvedena, ni pa še v občinah, ki ležijo v okrajnih glavarstvih Murska Sobota. V ljutomerskem okraju se je na račun odkupa zemljišč izplačalo že okoli 200.000 Din, ves odkup pa znaša 3,000.000 Din.

Politični obhod se je izvršil že v ptujskem in ljutomerskem okrajnem glavarstvu, potreben pa je še v okrajnem glavarstvu Murska Sobota. Zakaj pokrajinska uprava za Slovenijo, v katere delokrogu leže te komisije, tega ne stori, nam ni znano. Pripominjamo le, da bi po obstoječih zakonih morale izvršiti komisije še predno se nastavi prva lopata k izvrševanju objekta.

Kakor čujemo, je potrebno za izvedbo projekta še okoli 30,000.000 Din kredita, dočim je v proračunu za zgradbo novih železnic le 100,000.000 Din. Ta vota, ki bi naj zadostovala za vse nove železniške gradbe v državi, in ki je bila predlagana s 300,000.000 Din, je pa gotovo veliko premajhna, da bi odpadlo na našo progo 30,000.000 Din. Na poslancih je sedaj, da se dograditev te prepotrebne proge v proračunu absolutno zasigura.

Invalidski občni zbor

V nedeljo, dne 2. t. m. se je vršil dobro obiskani redni občni zbor Izvršnega odbora Udruženja vojnih invalidov v Ljubljani v salonu restavracije pri «Lovu». Navzočih je bilo 47 podružnic cele Slovenije, dalje zastopnik Središnjega odbora v Beogradu gosp. Mrvaljević in gosp. Pantić iz Skoplja. Zbor sta posetila tudi veliki župan g. Teodor Sporn in bivši načelnik invalidskega odseka g. dr. Brecelj.

Takoj po otvoritvi občnega zbora pa so povzročili nekateri ljubljanski invalidi hrup v dvorani. Videti je bilo, da obstojata med njimi dve struji. Leva, pod vodstvom invalida Ušana in nekaterih njegovih pristašev, katera je bila po zatrdilih poznavalcev razmer od gotove strani nahujskana, je hotela s svojim nekorektnim nastopom in krikom vplivati na občni zbor, da bi tako dobila v svoje roke vodstvo organizacije. Nastopila je z očividno neutemeljenimi predbacivanji napram delu odbora, katere je pa občni zbor na temelju dokazov ovrgel. Sploh je pa ta struja pokazala zelo malo invalidske časti, ker je pripeljala s seboj ljudi, ki niso mogli druzega pokazati, kot svojo vinjenost. Pač pa so se pokazali vnanji delegati zelo objektivni in resni delavci, ki se v polni meri zavedajo resnega dela, ki jih še čaka.

Stari odbor je bil razrešen svoje funkcije s pohvalo od večine delegatov, iz česar je razvidno, da je bil še tudi v naprej, skoro cel izvoljen, kar mu je kot najboljša pohvala tistih, ki mu zaupajo. Za predsednika je izbran invalid Štefe.

Levi struji pa kljub temu, da je agitirala z raznimi sredstvi in plakati, ni uspelo prodreti; zato se je umaknila nazaj in hitela poročati svoj polom tistim osebam, ki so razdora v invalidskem udruženju komaj čakale.

II koncu je bila sprejeta resolucija, ki zahteva najnujnejše pravice vojnih žrtev, v prvi vrsti zakon, olajšave na železnici, oprostitev kuluka, oproščenje raznih taks ter odstranitev sedanjega šefa socijalne politike dr. Goršiča radi njegovega postopanja napram invalidom in njih udruženju. Zbor je trajal od 8. ure zjutraj do 3. popoldne, ter je pokazal veliko stvarnega dela, ki ga zmore dobro organizirano udruženje vojnih žrtev.

Radikalski režim Višnji gori

Nered na občini. Kje je občinski denar?

Iz Višnje gore nam poročajo:

Kar imajo v Beogradu pod radikalskim režimom, to imamo v malem v Višnji gori: nered in lahkomiselnost v upravi. Tudi Višnja gora je namreč deležna dobrote radikalskega gerentstva. Občinske volitve bi se imele že vršiti, toda vlada jih je ustavila. Pokazalo se je, da je imenik v popolnem neredu. V ostalem imenik tudi ni bil nikdar razpoložen, kakor to zahteva zakon in nikdo ne ve, kdo ima volilno pravico in kdo je nima. Podoben red vlada sploh v občinski pisarni. Tako se n. pr. izdajajo potni listi za živino brez številke. Ni še jasno, ali se ti potni listi sploh vpisujejo in ali se zanje pobira občinska taksa ali ne. Vsekakor pa ima lahko lastnik takega potnega lista ali pa občina vsled lahkomiselnega nepopolnega izstavljanja potnih listov veliko škodo.

Kar pa je najhujše, je to, da je **občinska blagajna v popolnem neredu.** Te dni je dosedanji občinski blagajnik gosp. Pajk razkril, da sploh ne ve, kako je z računi, ker ravna gerent Fr. Koricki z občinskim denarjem po svoji lastni preudarnosti. Pokazalo se je, da znaša primanjkljaj že čez 2200 kron, kar je za skromne višnjegorske občinske finance ogromna vsota, saj dosedanji letošnji dohodek komaj presega 15.000 kron. Poskus gosp. Pajka, da se stvar razčisti pred sosvetom, se ni obnesel. Tako mu ni preostalo drugega, nego da je celo stvar izročil orožništvu. Sedaj imajo zadevo v rokah oblasti.

Skrajni čas je že, da se napravi našemu «radikalskemu» režimu konec ter očisti občino lahkomiselnih in nesposobnih gospodarjev. Ne razumemo, da se s strani vlade v tem oziru dosedaj še ni ničesar ukrenilo. Višnjegorci smo že do grla siti.

Mladina in NSS

V Ljubljani že nekaj časa sem razvija mladinska prosvetna organizacija «Mladost» prav živahno delovanje. Tembolj čudno pa je, da je postala ta organizacija v zadnjem času predmet posebno strupenih napadov s strani NSS. O tem smo sedaj prejeli dopis, ki nam pojasnjuje vzroke in ki je tudi za širšo javnost zelo zanimiv.

Pri malokateri stranki se pač zgodi, da bi našla med najmlajšo generacijo svojih somišljenikov odpor, kakor je to slučaj baš pri NSS. Mladina predvsem iz obrtnih krogov je obsodila voditelje NSS in jim pokazala hrbet, ker je uvidela, da politika ki jo vodijo razni Juvani in Rupniki ne bo nikdar pripeljala našega delavca v blagostanje in mu dala v življenju naroda ono mesto, ki mu pripada. Sedaj niso več časi, da bi se uganjalo demagogijo in s par lepimi frazami vodilo našo mladež. Z besedami se ne da vladati še manj pa voditi naše delavno ljudstvo. Treba je pokazati dejanja, toda teh ni bilo odkar obstoja NSS. In mladina? Mladina hoče poleg dejanj tudi to, do se ji da možnost sodelovanja. Treba je podpirati njeno organizacijo in vedno biti v najožjih stikih z njenim delom.

«Mladost» se je ustanovila pred poldrugim letom v Trnovskem okraju. — Krog te organizacije se je zbirala pred vsem obrtna mladina, ki je imela namen gojiti poleg kulturnih panog in zlasti glasbe tudi to, da se mlajša generacija zainteresira za javno in politično življenje. Radi tega je «Mladost» kasneje pristopila k osrednji organizaciji Jugoslovanske narodno-socijalne mladine.

NSS je takrat na vso moč proglašala politiko čistih dejanj in jasnih načel. Ni čuda, da so mladi idealni ljudje verjeli frazam in obljubam posameznih ičev anov in ikov, ki so imeli povsod polno lepih idej ter napovedovali NSS veliko bodočnost. Toda mladina rada veruje a tudi kmalu spregleda. Sledila je zvesto svojim NSS voditeljem, dokler je bila še neinformirana, čim pa je začela samostojno misliti in se zanimati je prišla kmalu do lastne sodbe in obsodbe. Kmalu je videla, da so fraze «bojevnikov» nekaj druzega nego njihova dejanja. Danes mladina n. pr. dobro vé zakaj je šla stranka narodnih socijalistov v takozvano zajednico.

Zveza med takozvano Narodno napredno stranko in NSS ni bila na pošteni bazi, ker ni slonela na jasnem in čistem političnem principu. Mladina je videla, zakaj in kako sramotna pogajanja so se takrat vršila v korist gotovim funkcijonarjem NSS. Ko so razni voditelji govorili o zmagi NSS, je mladina videla le to, da se je vsakega izmed njih — kaj prijelo. «Nova Pravda» se je uredila, nabavila je tudi uprava lep pisalni stroj in g. Šalehar je bil po bitki prav zadovoljen, kljub temu, da je zajednica pogorela. Mladina, ki ni odobravala prejšnjih zvez s komunisti, socijalisti in celo klerikalci, je spoznala vso nemoralnost politike «na vse strani» in izgubila v voditelje NSS vse zaupanje.

Tako se je v «Mladosti» rodil vedno večji odpor. Videlo se je tudi, da so imeli nekateri fukcijonarji pred seboj vedno na prvem mestu svoj lastni jaz. Resnega namena podpirati organizacijo ni bilo, pač pa se je celo nekoč zgodilo, da je napravil nekdo na društveni prireditvi celo dolg, ki še danes ni poravnan. Kar so idealni člani napravili so jim voditelji sproti s svojo nespametno taktiko skvarili. Tako je prišlo do odcepitve «Mladosti» od narodno socijalistične organizacije. Sedaj so se gospodje zdramili in skušali popravljati, toda bilo je prepozno. Mladina se je odločila obrniti hrbet ljudem, ki niso bili vredni njenega zaupanja in koncem lanskega leta je končno prišlo do preloma.

Izrekla se je zaupnica ustanovitelju in tedanjemu predsedniku R. Šimnovcu in «Mladost» je obenem pristala na program jasnih in zdravih načel v smislu prave jugoslovanske demokracije. Naravno so začeli NSSarji boj proti «Mladosti» na celi črti posebno pa klevetijo in obrekujejo predsednika organizacije. Zadnje poglavje odnošajev med «Mladostjo» in NSS se bo zato odigravalo pred sodiščem.

Medtem pa «Mladost» energično nadaljuje svoje delo ter z lepim uspehom zbira okrog sebe del napredne ljubljanske mladine.

Kakor v pravljici...

Ljubljana, 4. marca.

Kakor v pravljici! Gabrijelčica, kraljičina Alenčica, je izšla pred nekaj dnevi iz svoje palače. Mlada, dehteča in koprneča po življenju. Bila je preje zaprta kakor zakleta kraljičina Alenčica v temnem gradu, stražili pa so jo zakleti zmaji-čuvarji, da ni prišla v stik z njim, po katerem je hrepenelo njeno srce. Pred nekaj dnevi pa, ko še ni padal mrzel dež in je samo od hipa do hipa padla pred njene čevljičke kaka snežluka, kakor v pozdrav, jo je pričakoval.

Mlada Gabrijelca je šla iz temnih zaporov sodne palače po poti preko Tivolija skozi črto kraljestva Rožne doline na Vič, koder je bila tako željno pričakovana. Bila je že malce utrujena. Na um ji je prišla prijetna misel, da potegne kraljeviča, ki je je pričakoval tako nesirpno. Znala je, da ima v kraljestvu hudo staro mamico. Kaprica! Porabila je priliko in odšla v prelepem dnevu marčne noči po stopnjicah, a ne v bajno sobico, ampak v prijetno dišeče seno. No, pač pravljica! Vlegla se je Alenčica v rože in osat viteškega kraljestva in sladko zasanjala. Sanjala je o prestanih mukah, o zmajih, ki so tako nemirno rožljali s ključi v svojih šapah . . .

V istem času pa so se nedaleč od kraja zbirali zarotniki. Uprli so se svojemu vodji kraljeviču in mu napovedali boj: boj radi prelepe Alenčice-Gabrijelčice. Eden izmed njih, ki je pazil na vse, kar naj bi se zgodilo in kar se še bo zgodilo v kraljestvu, je malo poprej opazil, kako gracijozno se maje po stopnjicah zaželjena kraljičina od muh. Obvestil je o tem svoje zarotnike in domenili so se, da se je polaste. Kakor v pravljici! . . . Alenčica-Gabrijelčica je trdno spala. Medtem pa so se splazili do nje roparski vitezi časti in ponosa uboge princese. Poglavar jo je surovo potegnil za brokat. «Kaj so morda zopet zmaji?» je završalo ubogi kraljičini po glavici. Toda ne! Vitezi roparji so bili grešniki, ki se niso ozirali na mile prošnje ubožice. Vsak je tirjal svoje. Alenčica se je branila in klicala na pomoč. Klicala je in prišel je! A prepozno! Bila je že oropana vseh draguljev svojega srca, ki jih je namenila njemu — kraljeviču. Tedaj pa je nastala bitka za življenje in smrt. Sledila so bridka očitanja, tekla je celo kri, navsezadnje pa je prišel iz temne hiše zopet rdeče obrobljeni zmaj in odpeljal Alenčico-Gabrijelčico opoldne, ko je stalo solnce najbolj visoko — čeprav za oblaki, nazaj v temni grad.

Stara mati je gledala hudobno izza zagrinjala, vitezi so se poskrili, hudobno pa se je režal zmaj-čuvar . . . Dejal je, da se kraljičina potepa in mora nazaj pod nadzorstvo. Ali ni to kruto?! In vsega tega je kriva samo kraljevska — kaprica!

Preluknjače, prestavljive na 7 in 8 cm
THE REX CO., LJUBLJANA.

Dopisi

IG. Odbor Sokolskega društva na Igu se javno zahvaljuje Dramatičnemu društvu z Barja za njegovo gostovanje na Iganskem odru. Upamo, da bo prvemu poskusu vzajemnega prosvetnega dela, ki se je tako lepo obnesel, sledilo še več gostovanj vrlih Barjanov na našem odru. — Zdravo!

PRESERJE PRI LJUBLJANI. Čeravno živimo v zakotni vasi pod Krimom enolično življenje, vendar se tudi pri nas dogajajo posebnosti, ki naš mirni čoln življenja butnejo včasih ob skalovje. Nekaj takega se nam je dogodilo pred pustom. Imamo namreč tudi pri nas družbo Marijinih hčera. Zakaj so pravzaprav ustanovljeni razni odseki takih družb s kaplanom ali župnikom na čelu, smo zve deli od ene Marijine hčerke same. Nekatere tukajšnje «device» so dobile strogo tajen ukaz, da morajo ob večerih bodisi pod hišna okna posameznih naprednih posestnikov in Sokolov poslušati, ali opravljajo večerno molitev, kaj se pogovarjajo, kaj delajo, kaki ljudje zahajajo v njihovo hišo itd. Ako se kaki «Marijini devici» pri tem podlem prisluškovanju pod okni naših hiš kaj zgodi, naj se obrne potem na svojega dušnega pastirja! Ali so tudi za to «delo krščanske gorečnosti obljubljeni odpustki», ne vemo. Vse kakor pa bomo dobro pazili... i.

SODRAŽICA. V dolini loncev in rešet se je vršil pretekli teden misijon. Po uvodni ceremoniji pred oltarjem, je odšel mlad svečenik na prižnico, s katere pa je, namesto da bi razlagal resnico, z vso bojevitostjo in polno zagrizenostjo, na najostudnejši način blatil učiteljstvo in naprednjake, češ, da so sami brezverci. Duhovnik, ki je prejel prve nauke v osnovni šoli, je sramotil na svetem kraju spomin nekdanjih prvih dobrotnikov učiteljev, ki so mu z veseljem bistrili razum, blažili srce, dasi so morali sami tedaj okušati vse trpkosti življenja, učiteljevanja. Duhovnik, v katerem bodi zdrženo dvojno zvanje — človeka in duhovnika — je teptal resnico in poditikal učiteljstvu nekaj, v čemer je sam prepričan, da je lagal. In to samo zato, da bi pri ljudstvu pripravil učiteljstvo ob ves ugled. Kristus je šel v Cahejevo hišo, a njegovi nasledniki nas podijo ven, ven iz svetišč.

ZAGORJE OB SAVI. Ogorčeni smo brali v «Slovencu» g. sodnika Lajovica krivičen napad na našega rojaka g. dr. Čerina. Pravi odsev vsega njegovega delovanja nudi narod — ki ga spoštuje in ljubi, pozna njegove idejne smernice, ki so zasnovane na zgolj idealni podlagi. Stal je v vseh viharjih trdno kakor skala, kljuboval vsemu, kar bi ga oviralo v njegovem idealnem delu. Odmev njegovega dela nikakor ne more škodovati razvoju narodne individualnosti, kakor pravi g. sodnik Lajovic, njegovo nesebično in vztrajno delo učinkuje ravno nasprotno. Objektivno mnenje o delovanju drja Čerina, o njegovi narodni zavednosti je vedno in povsod najboljše. Vsi, ki ga poznamo, smo nadušeni zanj in odločno protestiramo proti takim napadom. Dr. Čerin sam bo smelo in jasno odgovoril g. sodniku Lajovicu, kateri ga hoče postaviti v temo. Toda zaman. Kar je svetlo in kristalno čisto, ne otemni na ta način.

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji

Ljubljanska drama.

Sreda, 5.: «Hamlet». F.
Četrtek, 6.: «Ašantka» (premijera). Izven.
Petek, 7.: «Tri maske», «Smešne preciloze», «Prilijudni komisar». B.
Sobota, 8.: «Kamela skozi uho šivanke» (premijera). Izven.
Nedelja, 9. ob 15.: «Liliom». Ljudska predstava. Izven.
Nedelja, 9. ob 20.: «Ašantka». Izven.
Ponedeljek, 10., zaprto.

Ljubljanska opera.

Sreda, 5.: «Traviata» (gostovanje ge. Wesel-Polla). C.
Četrtek, 6.: «Slavček». A.
Petek, 7.: «Poljub». D.
Sobota, 8.: Plesni večer znamenite plesalke «*Odys*». Izven.
Nedelja, 9.: «Aida». Izven.
Ponedeljek, 10., zaprto.

Mariborsko gledališče.

Sreda, 5.: «Čarostrelec». D.
Četrtek, 6.: «2 × 2 = 5». A. Premijera.
Petek, 7.: «Onstran življenja». C.
Sobota, 8.: «Čarostrelec». B.

Celjsko mestno gledališče. V nedeljo, dne 9. t. m. se ponovi ob pol 16. uri opereta «Mamzelle Nitouche» za okoliško občinstvo. Vstopnice se lahko rezervirajo po dopisnici pri g. Hubertu v trgovini Goričar in Leskovšek v Celju.

Plesni večer v ljubljanski operi. Lepa Odys, ki je s krasoto svojih plesov ter originalnih in karakterističnih slik, ki jih po lastnih zamislekih postavlja na oder, osvojila publiko vseh največjih evropskih mest, gostuje en večer v ljubljanski operi, in sicer bo to v soboto 8. t. m. ob 8. zvečer. Njen spored obsega lirsko mimične plese, ki spadajo med njene najuspelejše in najlepše kreacije.

«Ašantka». Opozarjamo na premijero «Ašantke», drame poljskega pisatelja Perzynskega, ki bo v četrtek 6. t. m. v ljubljanskem dramskem gledališču.

Interni večer „Kluba mladih“ v Ljubljani

V intimnem krogu nekaterih domačih umetnikov in prijateljev umetnosti se je na pobudo znanega propagatorja naše mlade umetnosti v pondeljek zvečer na privatnem stanovanju vršila interna soareja «Kluba mladih», na kateri so se ob sodelovanju dveh dam in treh gospodov izvajale skladbe Fr. M. Bravničarja, člana ljubljanskega opernega orkestra.

Spored je obsegal dve skladbi za klavir (Largo, Studija), «Jesensko elegijo» za klavir in bariton. «Pesem v molu» za klavir in mezzosopran. «Otroci molijo» za klavir in bariton; tri komorne klavirske skladbe (Molto adagio, Molto allegro, Andante mesto); «Zapuščena» za klavir in mezzosopran, «Pesem študenta» za klavir in bariton, ter dve klavirski skladbi: Moderato in Presto.

Osnovna poteza Braničarjevih kompozicij je resnost pojmovanja glasbenega zadatka, in temu odgovarjajoč sodoben, moderen, ekspresionističen stil. Samoniklost avtorja se kaže najbolj v arhitektonični zgradbi, kjer zida, postavljajoč ploskev poleg ploskve. Sentimentalizma ne pozna, muziciranja je v njem malo. Skladbe za instrument prednjačijo. Kompozicije za glas s spremljavo klavirja so manj homogene, ker ima glas podrejeno vlogo na račun instrumenta.

Seriozna produkcija je pokazala komaj Bravničarjeve začetke na polju komponiranja. Upajmo, da bodo tem stvarem sledila zrelejša dela z individualno izdelano črto. Na vsak način pa je vredno in potrebno, da se Bravničarjevo ime zabeleži med našim kompozitorskim naraščajem. Struja, ki ne podreja svojih občutkov izrecno lirskemu nastroju, temveč polaga važnost na silen princip volje, se je s skladateljem Bravničarjem vsekakor okrepila. S. K.

A. Fogazzaro: „Svetnik“

Roman. Prevel Pastuškin. Prevodna knjižnica, 11. zv. V Ljubljani 1924. Založila Tiskovna zadruga. Strani 333. Brošč. 64 Din, vez. 72 Din, s poštnino 3 Din več.

Antonino Fogazzaro, italijanski Tolstoj, stopa v 11. zvezku «Prevodne knjižnice» na slovenski knjižni trg s svojim najbolj uspelim proizvodom «Il Santo» v točnem in sočnem prevodu dr. A. Budala. Delo, ki predstavlja v prvi vrsti tajinstvenega reformatorja, je doseglo v svetovnih umetniških krogih glasen odziv. Glavni junak Giovanni Selva očita v spisu katoliški cerkvi, da ni v svečeništvu nič več evangeljskega smisla, da neopravičeno povsem izključuje laištvo iz cerkvenega življenja, da je preveč oblastna lažnivost, vladohlepnost, grabežljivost in miselna negibnost pri duhovščini. Ti štirje grehi so rodili v «svetniku» odpor, katoliški modernizem, ki mu je potemtakem Fogazzaro početnik. Rimska kongregacija je postavila umotvor na indeks prepovedanih knjig. Dejanje zanimivo in prikupno vsebuje silno sugestivno moč, zato je morda ni italijanske knjige iz one dobe, ki bi si bila pridobila uglednejše mesto v zgodovini evropske misli. Nihče ni nadkrilil avtorja v prepričljivem čaru, ki si z njem osvaja srce.

Knjiga je izšla v lepi obleki in se naroča pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani. Prav toplo priporočamo.

Drugi koncert jugoslovanske komorne glasbe se vrši na ponedeljek 10. marca. Na sporedu so: Konjevića, Stolcer in Dvořak. Stojišča so v predprodaji v Matični knjigarni.

Operni tenor g. Marcel Sowilski gostuje v naslednjih tednih zopet na Poljskem, in sicer v Poznanju ter v Varšavi. Poje «Lohengrina», «Židovko», «Nižavo», «Carmen» i. dr.

Celjsko mestno gledališče. V četrtek se je odigrala pred razprodanim gledališčem dne 29. februarja opereta «Mamzelle Nitouche» z istim lepim uspehom in vzhičenjem občinstva, kakor pri premijeri in prvi reprizi. Kakor se sliši, bo vodstvo gledališča nudilo tudi okoličanom s popoldansko predstavo priliko, da si ogledajo opereto. Vsekakor si naj zunanje občinstvo preskrbi pravočasno vstopnice. Medtem se pripravlja premijera drame «Vzgojitelj Lanovec».

Drugi mladinski koncert Glasbene Matice v Celju bo v nedeljo 9. marca ob pol 11. uri v veliki dvorani Narodnega doma. Tema predavanja: Komorni godalni kvartet in klavirski kvartet. Na sporedu so predstavitelji klasične in modernejše kvartetne literature: Dittersdorf, Glazunov in Dvořak. Koncert je namenjen le šolski mladini ter gojencem Glasbene Matice.

Hudožestveniki pridejo v Maribor? Uprava mariborskega Narodnega gledališča se bavi z mislijo povabiti Hudožestveniko tudi v Maribor. Pogajanja pa so

Domače vesti

PEPELNIČNO JUTRO.

Ni res, da je včeraj M. A. Cafizlja Pust pobodel. Res pa je, da ga ni pobodel, marveč je M. A. Cafizelj včerajšnji dan posvetil pepelničnemu premišljevanju. Pri tem seveda ni sledil sentimentalnemu Gregorčiču in zato noče šele v sledeči Veliki noči videti «vstajenja dne». Po mojem koledarju je marveč Pepelnica pravzaprav prvi pomladni praznik, ki z ogromnim mačkom likvidira zimo in metne frak, šimi in predujme na nov konto skupno z novimi trdnimi sklepi, ki neomajno drže tik do prve skušnjave.

Veseli Prešeren nam je zapel o mladem učencu, ki je klel Pusta na pepelnično jutro. Za sledeči oktober je datiral drugo nekoliko nežnejšo, ki pričenja z retoričnim vprašanjem «Kaj pa je tebe treba bilo?»

Povhe je svoječasno pel v tangovem tempu: «Cenejše so cvetlice, se guncajo device» in ni porabil vremenske premembe, ko zapihal je jug. Narodna pa turobno konštatira: «Danes je spet pepelnica, jaz ostala sem samica.» Žlehtnoba na vasi rada nasipje pepela od njegovih do njenih vrat, in pri marsikaterem popularnem farovžu se takšna steza iz svežega pepela čez noč zariše v polkrogu od vrat pa do «gospejinega» okna in zopet nazaj. Naše ljudstvo še drži na simbole. Krog pomeni zvestobo.

Tudi na Pašićev sneg je letos padlo dokaj pepela. Pa to boste že v uvodniku brali ali drugod. Mene bolj zanima pitanje, ali bodo na naših vlakih morda sedaj lokusi opremljeni s tekočo vodo, ko pride gospon Niko za reprezentativnega moža? Potem, ako bo gospod Vladimir tudi v prihodnjem predpustu tako kandidiral na ljubljanski mandat? Potem, kdaj bo gospon Deržič tako pisal o neizplačanih mesečnih plačah, kakor bi storil, če bi bili demokrati v kabinetu? Potem, ali bosta gg. Pucelj in Železnikar tudi v postu tako veselo vozila skupno z radikali, kakor sta v pustu? Kaj pa če volitve pridejo? Ali bo prva stran «glavnega glasila» radikalaka, druga zemljoradniška, tretja socijalistična, in se ne bodo med seboj pogledale? V Pustu že sme vsak politični harlekin vse «farbe šplat», v postu pa ljudje niso tako dobre volje in pravijo, da poznajo tiča po perju in petju.

Za NSS imajo njeni bivši člani novo, kaj bi rekel, himna to ni, — morda je to postni šimi te velike, kar «počez» brez inventarja kupljene stranke: «Se usta smejejo ko pred, sladkost ni manjši iz njih besed: — lepota, ljubeznjivost vsà je, kakršna je pred bila. — Al' ver'vat v tebe moč mi ni, kakor sem ver'val prejšnje dni . . . — En sam pogled je vzel jo preč, nazaj ne bo je nikdar več . . .»

Gospodje od «vodstva» so napravili pogled v radikalsko kaso. Njihova pepelnica je zato vsaj olajšana s krofi. Zanje so obljubili kuglice za radikalno škrinjico. Pa bodo padali vanje kvečjemu knofi. Takšna pepelnica pa nič hudega ne pomeni, dok ima pare čika Baja.

M. A. C.

*

* **Pravniška konferenca v Haagu.** Fakultetni svet juridične fakultete v Beogradu je sklenil, da pošlje kot svojega zastopnika na V. mednarodno konferenco v Haag dr. Ninka Perića, sedanjega ministra pravde. Ljubljansko univerzo bo, kakor čujemo, zastopal na tej konferenci doktor Stanko Lapajne.

* **Vprašanje izenačenja koledarja.** Ekumenski patriarhat v Carigradu je stavil vsem pravoslavnim cerkvam predlog, da se takoj uvede novi koledar na ta način, da se 1. marec po starem računa kot 14. marec po novem. Vsi stalni prazniki bi nosili iste datume kakor doslej, a prestopni prazniki bi se računali po starem, dokler novi sabor ne reši tega vprašanja; samo datumi bi se jim za 13 dni pomaknili naprej. Naša pravoslavna cerkev na ta predlog doslej še ni odgovorila.

* **Odlikovanje Reke.** Italijanski kralj je sklenil odlikovati reško občino v znak hrabrosti z zlato medaljo, ki se bo dne 24. maja izročila mestni občini in pripela na občinsko zastavo.

* **Predsednik invalidskega udruženja pri kralju.** V ponedeljek popoldne je kralj sprejel v posebni avdijenci predsednika invalidskega udruženja Mladenovića, ki je predložil kralju nekatere zahteve invalidov, ki bi se morale staviti v invalidski zakon o priliki razprave v narodni skupščini.

* **Letošnji kongres jugoslovanskih inženjerjev in arhitektov** se bo vršil sredi meseca julija. Kongresa se bo udeležilo okoli 500 delegatov.

* **Reduciran državni uradnik,** družinski oče, brez sredstev, išče primerne službe, oziroma zaposlitve. Izvežban je v pisarniškem in upravnem delovanju — bil je v državni službi 20 let — sprejme pa sploh vsako primerno mesto, bodisi pisarniško ali kako drugačno, ev. kot potnik. Naslov je na razpolago v našem uredništvu.

* **Novi ameriški konzulati.** Ameriška vlada je sklenila, da v najkrajšem času otvori dva nova konzulata v naši državi, in sicer v Skoplju in v Dubrovniku.

* **Smrtna kosa.** Dne 8 t. m. je umrla v Celju ga. Ana Cynek, soproga bivšega vodje cinkarne v Gaberju, g. dvornega svetnika v p. Cyneka, v 68. letu starosti. — V Žalcu je umrl g. Fr Virant v starosti 65 let. Bil je znana šalska osebnost. Blag jim spomin!

Vse zastonj 4108 IV

vanilijin sladkor in pecivni prašek

tvrdke „ADRIA" je bil, je in ostane najboljši in najzanesljivejši prijatelj vsake gospodinje. - Poslužujte se toraj edinole te znamke, da ne bo razočaran.

Po slabi družbi rada glava boli,

zato se o čuvati manjvrednih ponaredb, - katere se pojavljajo in pripravljajo -

* **Slovensko filatelistično društvo v Ljubljani** ima svoj letni občni zbor 18. t. m. ob 8. zvečer v Ljubljani v restavraciji pri «Slonu». — V slučaju nesklepčnosti se vrši eno uro pozneje nov občni zbor, ki je sklepčen pri vsakem številu navzočih članov.

* **Lakaji za dvor.** Uprava Dvora v Beogradu potrebuje prvovrstne lakaje. Reflektira se predvsem na osebe, ki so služile po aristokratskih hišah. Pogoji zelo ugodni. Reflektanti naj pošljejo nemudoma pismene ponudbe na naslov: Slavko Piemelj, zastopstvo Uprave Dvora, Ljubljana.

* **Železniški promet Zagreb-Reka-Rim.** «Corriere della Sera» javlja obenem z vestjo o upostavitvi železniškega prometa Zagreb-Reka tudi, da se bo v kratkem upostavil promet direktnih vlakov na progi Zagreb-Rim. Ti vlaki ne bi šli preko Trsta nego preko Nabrežine, kjer bi se direktni vagoni za Zagreb pripojili kompoziciji, ki bi se sestavljala na tej postaji. Iz Nabrežine bi šel vlak direktno preko Reke na Zagreb.

* **Širjenje spalne bolezni.** Po dveh slučajih tropične letargije v Beogradu javljajo najnovejšega tudi iz Novega Sada: vojak Tomo Aćimov, rodom iz Rovina, leži že dva tedna v najglobljem snu. Prenesli so ga v bolnico, kjer ga umetno vzdržujejo pri življenju.

* **Planinska razstava v Beogradu.** Srbsko planinsko društvo namerava prirediti v Beogradu za velikonočne praznike izložbo planinskih slik ter turistovskih in zimsko-sportnih potrebščin. V interesu slovenskih izdelovalcev teh predmetov ter trgovcev je, da se udeleže te izložbe. Razstavilo se bo vse, kar se nanaša na turistiko in zimski sport. V prvi vrsti pridejo v poštev predmeti domače proizvodnje. Vsi predmeti, namenjeni za razstavo, se imajo poslati do konca marca z označbo cene in firme na industrijalca Staneta Vidmarja v Ljubljani, ki je iz prijaznosti prevzel zbiranje ter pošiljanje predmetov v Beograd. Stroški za pošiljatev se razdelijo na posamezne razstavljalce.

* **Lovsko odlikovanje.** Iz Celja nam pišejo: Da sledi lepemu vzgledu brežiško cerkljanskih lovcev, je tudi ožji odbor celjskih združenih lovskih društev naročil za svoje zaslužne člane večje število lovskih kolajn iz pristne ruske juftine. Kolajne iz juftine imajo posebno to prednost, da so nepremočljive. Za odlikovanje pridejo v poštev vsi tukajšnji lovci, katerih puške pokažejo priznano najmočnejo in vsi oni, ki so si pridobili posebne zasluge pri tako zvanhi zadnjih pogonih.

* **Kolosalen popravek** nam diktira radikalski glavni odbor v svojem uradnem listu «Narodni Dnevnik»: Kazinarji da niso svoje čase na pustno nedeljo v Turški jami imeli korza, metali pomaranč, krofov itd. (česar tudi mi nismo zapisali) temveč je nekaj takega bilo na velikonočni ponedeljek v Lovšetovi jami imenitnega imena in lastnika. Popravkar žal ni povedal, kje je on prepisal to velevažno zgodovinsko dejstvo. Vsekako je ta divni pustni popravek očividno glavni argument «N. D.» za njegovo domnevo, da je «Jutro» že mesec dni napačno informirano. Pač pa je «N. D.» včeraj na 4. strani priobčil kopico senzacijonalnih pustnih vesti, — toda najsenzacijonalnejša njegova «informacija» se nahaja na prvi strani: «Proračun sprejet!» In ta izvirnost je včeraj dala odličnim radikalom povod za iskreno veselje ter jih napolnila z nado, da je opozicijski blok «pri kraju!» Kaka zmota — za pepelnico!

* **Oko je izbil svojemu očetu** Karol Galić iz Nove vasi pri Viču, ker ga je nekoliko okregal radi nepravega ravnanja. Očeta so radi težke poškodbe oddali v bolnico, sin pa se bo moral radi surovosti zagovarjati pred sodiščem.

* **Pričetek razprave proti Čarugi.** Preiskovalni sodnik v Osijeku dr. Ignjić je zaključil preiskavo proti roparskemu morilcu Čarugi ter je ves preiskovalni materijal predal državnemu pravdništvu, da dvigne obtožbo. Pričakuje se, da se bo sodna razprava proti Čarugi pričela okoli Veliko noč.

* **V smrt radi redukcije.** V Somboru se je ustrelil ruski zdravnik dr. Witmann Aleksander, ki je bil nameščen pri naši armadi kot kontraktualni zdravnik. Bil je reduciran ter je moral s 1. marcem zapustiti svoje službeno mesto.

* **Kokoš s golobjimi jajci.** Te dni je kokoš nekega Beograjčana iznesla tako mala jajca kot jih imajo golobice. Dogodek je vznemiril vso ulico in praznoverci so izrekli najstrašnejše prognoze. Ženske, ki so opazovale ta jajca, so trdile, da bo konec sveta. Lastnik toliko časa ni imel miru, dokler ni kokoši prodal.

* **Volkovi v okolici Sarajeva.** Radi ostre zime se je pojavilo v okolici Sarajeva mnogo volkov, ki povzročajo prebivalstvu obilo škode. V neki vasi so našli kmetje šest ovn, katere so volkovi raztrgali in razmesarili. Kmetom so bile odvzete lovske puške in tako ne morejo preganjati opasnih živali.

* **Sijamski dvojčki.** Iz Šmartnega ob Dreti nam poročajo, da je pretekli četrtek žena nekega tamkajšnjega posestnika povila dvojčke ženskega spola, ki sta bila zraščena. Bila sta zraščena ob strani in sta imela skupno le dve roki, sicer pa vsak svojo glavo in noge. Dvojčka sta prišla žalibog mrtva na svet in so ju takoj pokopali.

Iz Ljubljane

u— **Kolizejski oder JDS političnega društva** je priredil v nedeljo zvečer pri Levu na Gosposvetski cesti svoj drugi zabavni večer. Za uvod so igrali vrli diletanti burko «Anarhist». Prav vsi so bili dobri, najbolji med njimi pa sluga Martinek. Tudi komični nastopi g. Jožko Jereba so bili vseskozi posrečeni. Občinstvo, ki je do zadnjega kotička napolnilo prostorno dvorano, je pozdravil predsednik ravnatelj A. Jug, pred vsem min. n. r. dr. Žerjava, ki je v svojem govoru čestital društvu, odboru in igralcem na uspehih, bodril k nadaljnemu smotrenemu kulturnemu delu v kolizejskem okraju in nazdravil navzočemu občinstvu, ki je g. ministru iskreno in prisrčno odzdravilo. Staro in mlado je nato zarajalo v veselem plesu, tako da je minil večer v najboljšem razpoloženju, zlasti ker je bilo tudi od strani restavraterja preskrbljeno za potrebne dobrote.

u— **Zaslužen vpokojenec.** 1. t. m. je definitivno zapustil svoje aktivno službovanje najstarejši magistratni uradnik g. mag. pis. ravnatelj in šef registrature Jernej Boltar. Rojen leta 1850 v Radovljici, je stopil 1. jan. 1884 v magistratno službo ter zvesto in vztrajno odslužil 40 let in dva meseca. Ker pa je služil že prej pri okr. glavarstvu v Postojni in drugod 15 let, je upokojenec Boltar služboval skupno nad 55 let. Pač izreden slučaj! G. Boltar pa je duševno in telesno čil in zdrav. Pri tovariših in strankah ostavlja najbolj simpatičen spomin. Želimo mu še dolga leta, ki jih naj uživa v zasluženem pokoju.

u— **Vse javne nameščence, ki so dobre volje in veselega srca,** bo združil sobotni plesni večer v «Kazini» v veliko demokratsko prijateljsko rodbino. Neprisiljeno zabavo bosta pospeševala orkester in pevski zbor šentjakobskega prosvetnega društva. Samo ob sebi se razume, da bo prišla na popoln svoj račun tudi plesaželjna mladež. Za dobro okrepčilo po zmernih cenah jamči restavrater g. Krapež. Večer je sicer v prvi vrsti namenjen somišljenikom — javnim nameščencem in njih družinam, kar naj blagovoli širša publika primerno uvaževati, dobrodošli pa so tudi prijatelji iz privrednih in drugih krogov. Osebno pa se ne bo nikogar vabilo. — Začetek ob 20. uri. Vstop prost. Pripravljalni odbor.

u— **Pleseni krožek Tabor v Ljubljani** ima svoj zaključek v soboto 8. marca t. l. ob 8. uri zvečer v areni Narodnega doma. Sodeluje orkester Sokola I. — Zdravo!

u— **Dramatični odsek Sokola v Štepanji vasi** uprizori v nedeljo 9. t. m. v društveni telovadnici v Štepanji vasi E. Ganglovo dramo štiridejanko «Sin». — Začetek ob 19. uri.

u— **Predavanje v društvu «Soča» v Ljubljani.** V soboto 8. t. m. nadaljuje zadnje predavanje «Pomen našega morja» ravnatelj trg. akademije g. dr. L. Böhm v salonu pri «Levu». Pričetek točno ob 9. uri zvečer, nakar se glavni vhod zapre. — Zamudnikom je potem vhod le od zadaj mogoč. Med predavanjem se ne servira. Udeležite se tega lepega predavanja polnoštevilno in pa pravočasno. Vstop vsem prost.

u— **Zdravstveno stanje mesta Ljubljane.** V času od 24. februarja do 1. marca je umrlo v Ljubljani 30 oseb in sicer 13 moškega in 17 ženskega spola (tujec 13). Smrtni vzroki so bili sledeči: življenska slabost 1, jetika 5, pljučnica 3, otročiška vročica 1, druge nalezljive bolezni 2, možganska kap 2, rak 1 in drugi naravni smrtni slučaji 15. V istem času se je rodilo 31 otrok, 22 moškega (2 mrtvorojenca) in 9 ženskega (eden mrtvorojen) spola. Naznanjene so sledeče nalezljive bolezni: davica 1, škrlatinka 2, varicella 2, otročiška vročica 1 in influenca 1.

u— **VIII. razred žen. realne gimnazije** daruje za C. M. D. mesto venca na krsto g. Andreja Keršmanca, očeta sošolke, 100 dinarjev.

u— **Vlom v trafiko.** Dne 2. t. m. je bilo vlomljeno v trafiko na dolenjskem kolodvoru. Tat je pobral večje množine tobačnih izdelkov in večjo vsoto gotovine. Kot storilec se zasleduje neki Rudolf Keršolj iz Trebnjega.

u— **Policijske prijave prestopkov.** Od pondeljka na torek so bili policiji prijavljeni sledeči slučaji: 3 tatvine, 2 prestopka kaljenja nočnega miru, 4 prestopki cestnega policijskega reda, dva prestopka prekoračenja policijske ure, 1 prestopek v zglaševalnih predpisih, 1 ekses, 1 goljufija in en prestopek ogrožanja osebne varnosti.

Iz Maribora

a— **Predavanje o Češkoslovaški** z lepimi skioptičnimi slikami češkoslovaških mest, raznih srednjeveških znamenitosti nadalje češkoslovaških tovarn priredi Jugosl. - češkoslovaška liga v Mariboru v četrtek 6. t. m. ob 20. uri v mali dvorani Narodnega doma ob prosti vstopnini. Vse slike bo spremljala razlaga prof. dr. Pivka.

a— **Predavanje.** V četrtek 6. t. m. ob 15. uri predava v dekliški meščanski šoli v Cankarjevi ulici gdč. Alojzija Štebi iz Ljubljane o ženskem vprašanju. Predavanje priredita skupno mariborsko Slovensko žensko društvo in pa Društvo učiteljic.

a— **Manifestacijski shod stanovskih organizacij proti draginji** bo v nedeljo 9. t. m. ob pol 10. uri dopoldne v veliki dvorani Narodnega doma.

a— **Kuluk.** Mestni magistrat je sestavil seznam zavezancev za kuluk za prvo polletje 1924, ki je vsakomur na vpogled.

Iz Celja

c— **Uradni dnevi ljubljanske Trgovske in obrtniške zbornice v Celju.** V mesecu marcu je radi službenih zadržkov referenta samo eden uradni dan, in sicer 11. Prihodnji mesec se vrše uradni dnevi zopet redno 1., 15. in 29. aprila, to je vsak drugi torek.

c— **Sokolska maškerada,** ki se je vršila v nedeljo v Narodnem domu, je nad vse sijajno uspela. Po okusni opremi veseličnih prostorov in naravnost ogromnem obisku je prekašala vse prejšnje prireditve. Načrte za dekoracije je izdelal z veščo roko br. Kramer, slike pa napravil mladi slikar Holubar. Veselo razpoloženje večera so povzdignile še požrtvovalne dame s skrbno postrežbo z jedili in dobro pijačo.

c— **Učiteljsko društvo za celjski okraj** zboruje v soboto, dne 8. t. m. ob 9. uri v poslopju osnovne šole. Predava gosp. ravnatelj Gnus o «Podrobnostih o delovanju našega poverjeništva za izboljšanje gmotnega položaja učiteljstva», g. Petrovič «O uporabnih nalogah» in g. Fr. Roš «O mladinskem slovstvu». — Člani se naprošajo za mnogoštevilno udeležbo.

c— **Vlom.** Od nedelje na pondeljek je vlomil doslej še neznan uzmovič v avtogaražo Jadranske banke v Gregorčičevi ulici poleg invalidnice ter je odnesel razne dele tamkaj shranjenega avtomobila v precejšnji vrednosti. Odklenil je ključavnico glavnih vrat ter prišel tako do svojega plena.

c— **Iz mestne elektrarne.** S 3. t. m. je razveljavljena omejitev uporabe električnega toka za luč in gospodinjstvo, ki je bila odrejena z razglasom mestnega magistrata z dne 22. januarja t. l. Za motorje pa ostane svoječasna omejitev še nadalje v veljavi.

c— **Plesna prireditev nemške požarne brambe,** ki se je vršila v soboto, dne 1. t. m. v hotelu Union, je imela prav lepi gmotni uspeh. Celjsko narodno občinstvo se je radi karitativnega pomena požarnih bramb vzdržalo pred prireditvijo, čeprav s trpkimi občutki, vsake javne kritike. Sedaj, ko je cilj prireditve dosežen, je pa treba vseeno ugotoviti, da ima ta organizacija po petem letu obstoja nacijonalne države v slovenskem Celju še vedno nemški poveljevalni jezik, da je vodstvo požarne brambe raje odklonilo že dvakrat podporo mestne občine, kakor da bi uvedlo državni jezik kot poveljevalni jezik in da je iz ničevnih razlogov ponovno odklonilo vstop Slovencev v društvo, ker hoče pred nedolžno krinko karitativnega dela še vedno varovati žalostne ostanke nekdanjih strogo nacijonalnih in borbenih organizacij. Značilno je za naše javno življenje, da renegatska manjšina na tak drzen način briskira zahtevo in željo ogromne večine slovenskega prebivalstva v Celju.

Iz Primorja

* *Senator Felice Bennati* †. V Kopru je umrl v pondeljek dopoldne v starosti 67 let dolgoletni duševni vodja italijanskega iredentizma v Istri in strasten nasprotnik slovanskega življa, senator, odvetnik Felice Bennati. Za časa okupacije Bosne in Hercegovine s strani bivše Avstro-Ogrske, je bil Bennati radi iredentistične propagande aretiran. Oblasti so vprizorile proti njemu velik politični proces in je bilo delegirano ljubljansko porotno sodišče. Zanimivo je, da je takratni zagovornik Bennatijev znani naš pisatelj dr. Valentin Zarnik, čegar fulminantni govor pred porotniki je imel popolni uspeh in je bil Bennati oproščen. Pokojnik je bil več let poslanec v dunajskem parlamentu in istrskem deželnem zboru. Po izbruhu svetovne vojne se je preselil iz Kopra v Benetke, na verzajski mirovni konferenci pa je bil med eksperti italijanske delegacije. L. 1920. je bil za svoje zasluge kot italijanski nacijonalni prvoboritelj v Istri imenovan za senatorja.

* *Podpora vlade za vzpostavitev po vojni razdejanih krajev.* Italijanska vlada je dovolila potrebne kredite tudi za obnovitev sledečih javnih poslopij v Primorju, ki so bila poškodovana v vojni: za šolo v Biljah, Medani in Plaveh, za cerkve v Podsenici (Podgora), Biljah, Biljani, Senožečah, Medani in Kredu, za pokopališča v Medani in Kožbani in za deželno cesto Krmin - Golo brdo.

Poslano.*

g. ing. Al. Lavrenčiču

Ljubljana.

Na Vaše podle izsiljevalne napade v «Jutru» z dne 28. t. m. smo uvedli kazensko postopanje proti Vam.

Št. Vid nad Ljubljano, 3. marca 1924.

«Marion»
kem. tv. tvornica
družba z o. z.

* Za vsebino uredništvo ni odgovorno.

Porotne razprave

Ljubljana, 4. marca.

ŽALOSTEN KONEC POLNOČNICE V ŠENČURJU.

Danes je stal pred porotniki 23 letni delavec Franc Sajovic iz Luž, ki je v božični noči v Šenčurju porinil Avgustu Blagnetu nož tako močno v hrbet, da je Blagne v nekaj minutah izdihnil.

Na božični večer so prišli fantje iz Luž v Šenčur k polnočnici. Predno so se podali v cerkev, so se še ustavali v gostilni pri Ivanu Gašperlinu in se nekoliko napojili. Pred cerkvijo so hoteli zapeti kakšno okroglo, kar pa jim je branil Avgust Blagne, češ, da se ne spodobi popevati na tak sveti večer. Fantje so bili že vsled tega nevoljni nanj. Neposredno po polnočnici pa je prišlo pred cerkvijo do prerekanja in običajnega vaškega «auf biks» klicanja. Fantje iz Luž so se po prepiru vračali domov po glavni poti, kar pa so jim Šenčurčani zabranili s tem, da so se postavili preko poti in napadli Lužane. Marsikdo je odnesel orjaško buško na glavi. Tudi obtoženca so pobili na tla in mu prizadejali lahko poškodbo na glavi, končno pa jim je srečno utekel. Kako se je nadalje godilo, ni več pojasnjeno, vsekakor pa sta se sešla obtoženec in pa žrtev, pri čemer je Sajovic zavihtel nož in smrtno ranil Blagneta, ki se je takoj mrtev zgrudil. Sajovic je bil že drugi dan aretiran in je kmalu priznal vse, izgovarjal pa se je, da je bil napaden in da se je le branil. Priče so vse v bistvu izpovedale olajšilno za Sajovica in so povdarjale, da ga je res napadel Blagne. Zdravniška izvedenca dr. Travner in dr. Mayer sta konstatirala, da je smrt nastopila vsled silnega vbodljaja z nožem, zanikala pa sta možnost, da bi obtoženec ravnal v silobranu, ker smer vbodljaja nikakor ni odgovarjala obtoženčevim navedbam. Porotnikom sta bili stavljeni vprašanji na uboj in na prekoračenje silobrana. Zanikali so prvo in potrdili drugo, nakar je sodišče izreklo obsodbo na 10 mesecev strogega zapora, vštevši preiskovalni zapor od 25. decembra 1923 pa do danes.

Maribor, 4. marca.

UMOR V PTUJU.

Porota je razpravljala danes o znanem umoru v Dravski ulici v Ptuju, ki je svoječasno povzročil tamkaj veliko senzacijo. 42 letni posestnik Lovrenc Drevenšek je takrat pri belem dnevu na zverinski način zaklal svojo ženo Rožo, ki je imela v zakonskem življenju že tako ves čas pravi pekel. Drevenšek je tip skrajno posurovelega človeka. Delomržen, udan alkoholu, togoten in surov, ni mogel trpeti nikogar pri hiši. Pregnal je najprej svojega najstarejšega sina Franceta, nato pa še hčerko Ivano. Žena Roža pa je bila njegova prava sužnja, vendar je kljub temu potrpežljivo prenašala vse bolesti in lepo skrbela za svojo deco in pomagala pridno svojemu možu pri delu, tako, da se je posestvo lepo razvijalo. A vse skupaj ni nič pomagalo. Mož je postopal z njo tako brutalno, da se je morala ponovno zateči k svojim sorodnikom ali sosedom, končno pa se je preselila k svojemu sinu v Zagreb in vložila tožbo za ločitev zakona. Po njenem odhodu se je Drevenšek izrazil: «Samo enkrat mi bo še prišla pred oči, potem pa nikdar več!» Vsi spravni poskusi pred okrajnim sodiščem v Ptuju so bili brezuspešni, ker Roža ni mogla pristati na to, da bi se vrnila na skupni dom, ker ji je mož opetovano grozil, da jo bo ubil. Dne 7. novembra 1923 je prišla s svojim bratom Franceton Kovačičem in sestro Marijo Jurgečovo v pisarno odvetnika dr. Šalamuna v Ptuju, ki je načel vprašanje sporazumne ločitve zakona. Ker pa je Drevenšek odurno zavračal, da bi dal ločeni ženi kako premoženje, se je Roža Drevenšek na tihem poslovila od odvetnika in se podala proti svojemu novemu domu. Mož pa je odšel takoj za njo, in jo dohitel v Dravski ulici, kjer jo je zgrabil in strahovito razmesaril z nožem. Nesrečnica je imela 16 ran, ki so bile skoro vse smrtne.

Porotniki so vprašanje hudodelstva umora zanikali, potrdili pa uboj, nakar je sodni dvor prisodil Drevenšku 10 let težke ječe.

---

bodo začela šele tedaj, če se upravi do 10. t. m. prijavi zadostno število posetnikov, ki si obvezno rezervirajo vstopnice za to drago gostovanje. Lože bi stale po 400 do 600 Din, sedeži po 100 do 125 Din.

Hudožestveniki gostujejo v Dubrovniku. Gostovanje članov «Hudožestvenega teatra» v Dubrovniku je sklenjena stvar. Slavni umetniki pridejo v Dubrovnik prej nego posetijo Ljubljano, in sicer meseca aprila. Gostovali bodo sedem večerov in odigrali ves svoj repertoar, s katerim razpolagajo na svoji sedanji turneji.

«L'Europa orientale» o slovenskem slovstvu. Zavod za vzhodne študije v Rimu izdaja revijo «L'Europa orientale», ki je že ponovno pisala o težnjah južnih slovanskih narodov. Zadnja številka tega mesečnika, ki je izšla koncem januarja se bavi tudi s Slovenci in prinaša iz peresa našega literarnega historika prof. Grafenauerja razpravo pod naslovom «La nuova letteratura slovena». Pisec se v sestavku bavi s Cankarjem in Župančičem. Nekaj Župančičevih pesmi je objavljenih takoj zraven v italijanskem prevodu. Poleg Grafenauerjeve razprave najdemo v reviji še Bonnesov članek «O socialnem delovanju slovenske ljudske stranke». Mesečnik prinaša tudi več beležk in zapiskov, ki osvetljujejo gospodarski, politični in kulturni položaj Jugoslovenov in Čehoslovakov.

Iz življenja in sveta

Karneval v Rimu

Malokatero ali celo nobeno mesto ne slovi po svojih karnevalih tako, kakor Rim, ki ima na pustnih prireditvah velike in slavne tradicije. Že zgodovinar Titus Livius pripoveduje o pustnih običajih in svečanostih v večnem mestu. Sijajen je posebno njegov komentar pod naslovom «Senatus consulto de Bacchanalibus», kjer riše živopisne prizore na ulicah starega Rima in na Martovem polju, kodor so se valjale gruče pijanih moških in žensk. Z nastopom krščanstva se pust predrugači. Nekaj časa je sploh mrtev in od 8. do 9. stoletja ni o njem ne duha ne sluha. A že za časa Karolingov se karnevalske tradicije obnove. Pozneje ko nastopi renesansa, so pustne svečanosti še bolj razširijo in porazkošijo. Prvi karneval te vrste se je vršil dne 9. februarja 1466, za papeža Pavla II. Pred njim je korakala maskirana povorka. Za šemaste predmete je izdala papeška državna blagajna 400 zlatih forintov — za ono dobo milijonsko vrednost.

Pozneje so bili veličastni karnevali pod papeževanjem Julija II., Pavla III., Inocenca X. in Aleksandra VII. Posebno sijajen je bil karneval v 17. stoletju za časa baroka. Takrat so pri karnevalskih svečanostih sodelovali najslavnejši slikarji, ki so tekmovali v svoji umetnosti za prvenstvo. Rimski karneval je prišel na takšen glas, da so ga šteli med svetovne znamenitosti. Nanj so prihajali vladarji in člani kraljevih hiš od vseh strani. Istotako je karneval privlačil velike umetnike tedanje dobe. Poleg drugih so si ga ogledali in dobro utisnili v spomin: Gogolj, Andersen, Böcklin, Thorwaldsen, Reinhardt. Bučni karnevali so trajali do papeževanja Pija IX. Pozneje so zamrli, a sedaj po svetovni vojni, se zdi, se pripravljajo zopet na vstajenje.

Krvava osveta radi ljubezni

Jugoslovanka obsojena v Milanu, ker je umorila mater svojega ljubimca.

Bilo je pred dvema letoma v jeseni. Sredi oktobra meseca se je po Milanu raznesla vest o strašnem umoru, ki ga je izvršila Dalmatinka Ana Pjerotić na neki postarni dami, materi svojega ljubimca. Evo zgodovine te ljubezni in njenih usodnih posledic:

Ana Pjerotićeva se je rodila na otoku Korčula in se je pozneje preselila v Italijo. V Milanu je živela od instrukcij; bila je izprašana učiteljica za poduk v modernih jezikih, predvsem v angleščini in francoščini. Tako se je seznanila z majorjem v italijanski armadi vitezom Lorenzom Sebastianijem, ki jo je l. 1917. vzel za ženo. V svojstvu oficirja je mož živel na fronti; in ko je prve mesece l. 1918. prišel domov na kratek dopust, je postal nenavadno hladen. Ana je poslala za njim pozvedovalce, ki so ji sporočili, da ima njen mož nedovoljeno razmerje z neko poročeno ženo. A to ženo je ona smatrala za vizuelen pojav: za Usodo, ki ji je stopila na pot in usmerila njeno življenje popolnoma drugam.

Čez par let se je kot učiteljica angleščine seznanila z železniškim uradnikom Viljemom Gilardonijem. Kmalu so se med obema razvili tesnejši odnošaji. Nekoliko mesecev so bile vezi le duševnega značaja, potem so postale tudi fizično-intimne. Ko se je to parkrat ponovilo, je Ana začutila, da dobivajo njuni odnošaji drugačno obliko. Ona je bila prej ponosna ženska in je hrepenela le po duševnem zanosu, ki ji je napolnjeval dušo. Čutila se je nad Gilardonijem. Čez noč pa je nastopil preobrat, ki jo je dovedel v položaj inferiornosti. Ali vseeno se je obvladala v duševnem ravnotežju; bila je srečna, da je imela moža, ki jo ljubi in se je vsa žrtvovala za košček solnca, katerega je videla v svojem ljubimcu Viljemu.

Živčna razstrojenost jo je naposled prikleulila na posteljo. Trpela je na amneziji, t. j. na silni pozabljivosti, ki je večkrat zavzela takšen obseg, da je pozabila na vse besede tujih jezikov, katere je sicer perfektno obvladala. Zdravila se je pri več zdravnikih, toda brez uspeha. Naposled se je odločila, da se poda na Dunaj k specijalistom na konzultacijo.

Njen mož Sebastiani ji je svetoval, naj se odpravi na pot in naj si najde spremljevalca po lastnem okusu. Ana se je brez pomišljanja odločila za Gilardonija. Z njim je odpotovala na Dunaj, kjer je obojica v hotelu najela skupno sobo ter se vpisala za zakonska Gilardoni. Z Dunaja sta se zopet vrnila v Milan, iz Milana zopet na Dunaj. Tu sta se o neki priložnosti sporekla in sprla. Gilardonija je začela njena navzočnost vznemirjati; a ona, ki je bila tako zelo podvržena vtisom svoje okolice, je od tega silno trpela. Gilardoni je naposled sklenil, da se vrne v Milan in da ostavi njo samo na Dunaju. Ana ga je rotila, naj tega ne stori. Na njene prošnje je svoj odhod v Italijo za nekaj dni odnesel, a kmalu nato mu je došla brzojavka, naj se nemudoma vrne domov k materi. Nič hudega sluteč je sedaj Ana v njegovo potovanje privolila. Gilardoni se je odpeljal z obljubo, da ji bo pogostoma pisal, česar pa se ni držal. Iz Trsta ji je poslal navadno dopisnico z običajnimi frazami, iz Trenta pa ji je pisal pismo, v katerem je naznanjal prelom odnošajev. Ona tega ni mogla pojmiti in mu je odgovorila, da brez njega ne more živeti. Kmalu nato pa je prejela od njega končno izjavo, da je njune ljubezni konec. Viljem jo je prosil, naj pozabi na vse kar je bilo in naj se posveti samo študiju jezikov.

Pjerotićevi je bilo kakor da jo je nekdo z batom udaril po glavi. Začelo se ji je vrteti v možganih, povezala je svojo prtljago in odpotovala v Milan. Pod pretvezo, da vrne Viljemu neko ročno knjigo, je vzela s seboj revolver in pozvonila pri vratih Gilardonijevega stanovanja.

Doma je našla gospo Gilardonijevo, katera jo je sprejela. V salonu se je med njima razvil kratek razgovor, tekom katerega je Ana potegnila samokres in je ustrelila ljubimčevo mater. Po tem dejanju je zmedena odšla na ulico ter se prijavila prvemu stražniku, ki jo je odvedel pred policijskega komisarja. Ta je o poteku umora sestavil zapisnik. Po dolgih izpraševanjih in protokolacijah je stvar dozorela za razpravo, ki se je začela letos na milanskem sodišču.

Obravnava je bila polna pretresljivih scen in momentov. Državni pravdnik, zagovorniki, sodniki, občinstvo — vse je bilo ganjeno do solz, ko je Pjerotićeva pripovedovala o svojem življenju in o vzrokih, ki so jo dovedli do umora. Priznala je vse, kar in kakor je storila, ter je prosila odpuščanja za svoj umor, katerega je rodila prevelika ljubezen. Skicevala se je končno tudi na plemensko osveto, ki je lastna južnim Slovanom. Govori državnega pravdnika in obtožnico zastopajočih odvetnikov so bili prežeti od neskončne pietete. Državni pravdnik je povdarjal, da sicer ne more predlagati za oprostitev, ali da prosi za kolikor mogoče nizko kazen obtoženke. Z ozirom na te olajševalne okolnosti je bila Pjerotićeva obsojena na 7 let in sedem mesecev ječe. Preiskovalni zapor se ji vračuna v kazen.

Radio in pouk

Vzgojevalni oddelek ministrstva prosvete v Zedinjenih državah ameriških se tačas bavi z izvedbo velikopoteznega načrta, po katerem naj bi ameriške brezžične postaje smotreno služile vzgoji in pouku. Nad dvema milijonoma otrok, ki radi oddaljenosti bivališč ne morejo posečati šol, bo možno udeleževati se pouka potom radiografije. Ustanova bo važna zlasti za farme, na stotine in stotine km oddaljene od kulturnega sveta. Po vseh farmah, kjer bo dovelj za šolo godnih otrok, se postavijo radiografske postaje, ki bodo sicer služile seveda tudi ostalemu prometu.

Ista organizacija se uvede tudi v učiteljski stroki v svrho nadaljnega izobraževanja učiteljev, ki nimajo nikoli ali pa le redko priliko razširiti in poglobiti svoje intelektualno in strokovno izobrazbo na pravilih vzgojevalnih zavodov v kulturnih središčih. Potom brezžičnega brzojava bodo mogli učitelji v najoddaljenejših krajih poslušati pedagoglčna predavanja najvišjih institutov te stroke.

V manjšem obsegu delujejo vzgojevalno tudi angleške brezžične postaje. Pred kratkim so vzele v svoj delovni program poučevanje jezikov. Na podlagi vnaprej določenih učnih knjig poučujejo vsak dan po 10 minut francoščino, italijanščino, španščino in nemščino. Za ta izum se zelo zanimajo najširši ljudski sloji.

Po ostalih državah Evrope za to ne kažejo posebnega umevanja; nasprotno: s taksami, pristojbinami in bogve, kaj še vse, ovirajo razvoj radiografije. Tako se mora «radio» boriti ne-le s tehničnimi težkočami, temveč tudi z reakcijonarno zakonodajo «kulturne» Evrope.

Tragedija glavnega dobitka

«Ko bi zadel glavni dobitek!» Koliko ljudij je že sanjalo ob tej misli. In sami po sebi so se delali načrti: najprej bi si kupil to, potem bi šel sem in sem — ali pa bi si privoščil par tednov lepega življenja — ali pa bi naložil denar — ali bi se spustil v špekulacije. Bog ve, v par mesecih bi imel morda dvakrat toliko... itd., itd.

Tako je najbrže sanjal tudi češki mehanik P., ki je imel srečko za glavni dobitek praškega vzorčnega sejma... Avtomobil za 150.000 čeških kron je bil glavni dobitek. In res. Sreča mu je bila mila in zadel je avtomobil. Sedel je vanj in šofer ga je odpeljal domov v Mlado Boleslavo. Krasno! Tako se vozijo milijonarji. Žena — imel je ženo in dva otroka — se je razveselila. Kaj pa zdaj, ko smo tako bogati? Par dni so se vozili sem ter tja in pomilovalno gledali na pešce, ki si niso mogli privoščiti takega luksusa. Mehaniku se ni ljubilo več delati, vozil se je in zapravljal denar. In ker doma ni mogel dobiti dovolj zabave, se je odpeljal na Dunaj. Tam so bari, ženske, vrag.

In je šlo tako naprej. Nazadnje je pošel denar in je prodal avtomobil. Pil je naprej in zapravljal po dragih lokalih, dokler mu niso ženske neko noč ukradle, kar je še imel. A ostal mu je še revolver. Šel je in se je ustrelil...

× **Baltiško morje zamrznjeno.** Iz Helsingforsa poročajo, da je severno Baltiško morje pokrito z ledom. Plavajoči kosi ledu se gibljejo v smeri proti obrežju. Mnogo pristanišč je za plovbo zaprtih.

× **Led in megla na dolnji Labi.** Listi poročajo iz Hamburga, da onemogočata led in gosta megla plovbo na dolnji Labi. Pod Brunsbüttlom sta celo dva državna ledoloma obtičala v ledu. Pomorske ladje ne morejo v hamburško pristanišče in so zasidrane pred njim.

× **Poiret in dunajske modne firme.** Znani kralj mode v Parizu Poiret je priredil, kakor bo našim čitateljem še v spominu, jesseni nekake žive razstave na Dunaju, v Budimpešti in Pragi. Bil je zlasti na Dunaju tako entuzijastično sprejet, da je sklenil, še enkrat alarmirati donavsko metropolo. In tako je napovedal za ta mesec velik ples, na katerega bi pripeljal nekaj svojih pariških manckink, v najnovejših toaletah seveda. Zanimanje za to prireditev je bilo tako ogromno, da so prišle dunajske modne firme v resne skrbi radi pariške konkurence. Čeprav so sicer medsebojno vse prej kakor v prijateljskih odnošajih, jih je strah pred Poiretom vse združil v enotno falango in začele so srdit boj proti francoskemu konkurentu in njegovi dunajski prireditvi. Da bi jih potolažil, jim je Poiret ponudil, da priredi modni ples skupno z njimi. A tudi to se jim zdi prenevarno, pa so odklonile. In tako se srdita borba nadaljuje naprej.

× **Junak dolžnosti.** Vzor vestnosti in dolžnosti je postal telegrafist japonske brezžične postaje v Tomikiju. Pri velikem uničujočem potresu je ostal tri dni brez pomoči, brez spanja in brez hrane v službi pri svojih aparatih. Te so močni potresni sunki hudo porušili, toda telegrafist jih je vselej popravil in je pošiljal po celem svetu poročilo za poročilom, klical mimoplovečе ladje na pomoč, poročal verodostojno o škodah ter nenavadno mirno odgovarjal na vsa brezžična vprašanja. Šele ko mu je eden izmed neštevilnih močnih potresnih sunkov popolnoma uničil aparat, je zapustil svoje mesto in iskal rešitve.

× **Mož — kuča.** V Parizu je te dni umrl človek, ki je bil umetnik posebne vrste. Sedem let star je videl v svojem rojstnem kraju spretnega akrobata, ki je predvajal pred vaškimi zijali nekaj težjih gimnastičnih vaj. To ga je navdušilo, da se je tudi sam začel baviti v prekucovanju in je dosegel v tem poklicu toliko popolnost, da je svoje telo zvijal kakor kača. Nato se je dal angažirati ter je nastopal v cirkusih pod imenom možkača. V tem svojstvu je prepotoval ves svet in tudi obogatel. Ker pa je znal imenitno zapravljati, je kmalu prišel ob vse premoženje. In tako je prodal nekemu pariškemu znanstvenemu društvu svoje kosti, da jih po smrti preišče. Zdravniki so ga res skuhali in zložili kosti ter ugotovili, da se je znanstveno društvo s kupčijo opeklo. Njegove kosti so namreč bile docela normalne. Zvijanje je prihajalo le od velike prožnosti izurjenih mišic.

× **Milijonar.** V Leighton-Buzzardu na Angleškem je umrl v starosti 88 let milijonar Wills na posledicah prenapornega lova, ki ga je priredil. Pokojnik je živel kljub temu, da je bil neizmerno bogat zelo preprosto. Vstajal je ob sedmih in je odpravljal takoj zjutraj sam svo svojo obsežno korespondenco. Žal mu je bilo denarja za tajnika, za pisalni stroj in celo za telefon. Kljub temu je bil znan kot velik dobrotnik. Zapustil je od svojega premoženja 1 in pol milijona funtov v dobrodelne namene.

Kraljestvo mode

Pomladni klobuki

Mai zvončat klobuk iz svile, garniran s trakom.

Govorili smo že parkrat o njih: v pretežni večini so prav majhni in tesni, pri tem pa pestri, kovinasto se leskečoči. Trdno se oklepajo glave, potisnjeni so globoko na oči, bodo torej izborno sredstvo za koketiranje. Vplivajo osvežujoče in pomlajujoče, zlasti kukajo ob straneh radovedno v svet poredni kodrčki.

Imajo pa tudi nepreceniljivo prednost, da je treba za nje prav malo blaga in da so narejeni prav priprosto, tako da jih bo dama, ki ima vsaj malo vaje, prav z lahkoto sešila sama. Danes prinašamo za naše čitateljice tri okusne vzorce, posnete po pariški, oziroma berlinskih modnih žurnalih.

Klobuk iz temnomodre svile s cvetličnim aranžmanom.

Klobuk iz temnorjave slamnate tkanine (laize de paille), okrašen z živobarvnim vezenjem.

Joža Keršmanc:

Dama v škornjih

I.

Blato je bilo takrat na ulicah, jojmene, strašno blato, da se je potapljalo v njem vse, kar leze ino gre, tako rekoč do kolen — toda ali naj bo to že povod, ali bolje rečeno, vzrok in obenem opravičilo, da si tako ljubka osebica ženskega spola, kakor je bila to ona, natakne na noge mesto šolničkov škornje, težke škornje, kakor jih nosijo samo kopači, kadar kopljejo spomladi v vinogradih, — da stopa torej taka ljubka ženska osebica v takih težkih škornjih po ulici trdo kakor vojščak, ne oziraje se prav nič na različna estetska pravila, ki določajo, da ženska tudi za časa vremenskih neprilik ne pozabi na svoj čar?! —

Izza ovinka je prihitel in skoraj bi bil trčil ob njo. Samo srečnemu slučaju in svoji gimnastiki, katero je gojil v zgodnjih jutranjih urah, se je imel zahvaliti, da ni prišlo do katastrofe: kakor žoga prožno je odskočil korak nazaj, levico v bok, desnico na čepici, tik nad o[illegible]m, a iz ust se mu je istočasno izvil tradicionalni «pardon, madame!»

Napol je obrnila glavo, toliko, da je lahko videl njene živahne, črne oči, plamteče pod žametnim zvončastim klobukom kakor dvojo ognjičev, in na ovalnih licih tajinstven smehljaj — in že je hitela dalje.

On je stopal za njo, nekoliko vznemirjen po vsem tem, kar se je dogodilo. Pa je zapazil, da ima dama pred njim na nogah škornje, in se je čudil . .

II.

Samo spočetka se je čudil in tudi jezil se je, češ, to pa vendar presega mero ženske emancipacije. Potem pa se je pričel sam pri sebi smejati: Kaj me briga, če se je obula v škornje — samo da je lepa!

In lepa je bila — o tem ni bilo dvoma. Visoka kakor jelka, gibka, s polnim, pod elegantnim plaščem zapeljivo provijajočim se obočjem . . . in z ogrudjem, kolikor je mogel dognati od strani, vrednim Heinejeve sentimentalnosti . . .

Sicer gospod Kobajs ni bil pesnik, ali v tem trenotku je plezal na Parnas, da bi podal roko vsaj Heineju . . .

Še preden sta dospela do konca ulice, je bil v damo v škornjih zaljubljen do ušes in še čez.

III.

Dama v škornjih je pred dolgo sivo zgradbo obstala, dvignila glavo in pogledala: hišna številka 13.

«13, tukaj stanuje!» je spreletelo gospoda Kobajsa po vsem životu. «Tukaj ima svoj dom lepotica, boginja v škornjih — in jaz naj odjadram od nje brez besede, brez slovesa, ko sem ji že toliko časa sledil?! Nak! Za njo bom stopil in jo ogovoril — romančka se mi hoče!»

Dama v škornjih se je obrnila in ga pogledala ter se mu nasmehnila, potem je izginila v mrak veže.

«Še sama me vabi, juhej!» je toplo zagomazelo gospodu Kobajsu okrog srca.

In v mrak veže je izginil tudi on.

IV.

«Pa vendar si nisem na jasnem z njenim smehom,» je pomislil v mraku veže gospod Kobajs, medtem ko so po trdem betonu pred njim bobneli koraki dame v škornjih. «Dame se mnogokrat smejejo, da niti same ne vedo zakaj. Sploh je smeh pri damah največja zagonetka. Prav takrat, kadar mislimo, da nas vabijo, se nam mogoče rogajo, se z nami samo šalijo . . .»

Dama v škornjih je zavila na dvorišče, poiskala v ročni torbici ključ in stopila k malim, lično kovanim vratom. Preden pa je odprla vrata, se je še enkrat ozrla na svojega zasledovalca in se mu še enkrat nasmehnila.

«In tudi pesnik nisem, da bi se približal svoji boginji s veličastno deklamacijo, kar bi spričo tako delikatnega trenotka še najbolj učinkovalo . . .» se je še obotavljal gospod Kobajs, ne oziraje se več na smeh lepe dame. «Ako bi ji samo rekel: ‚Ljubezniva, lepa dama, jaz sem se v vas zaljubil! itd.' — bi to gotovo ne bilo dovolj pesniško in bi propadel na celi črti . . Pa naj bi jo ogovoril še kakorkoli — vsak ogovor na tem mestu bi bil smešen in zame poniževalen . . .»

Zdelo se mu je, da mu je dama v škornjih celo z roko pomignila in šele potem stopila v sobo in zaprla za seboj vrata. Toda ali ni bila vse to samo prevara? V tako temotnem predvečeru, kakor je bilo to sedaj, se človek lahko zmoti . . .

«Kljub vsem pomislekom in dvomom bom potrkal in vstopil, pa naj me stane, kar hoče . . . kajti ona je lepa, tako nedopovedljivo lepa . . .» se je naposled odločil gospod Kobajs in se kakor omamljen bližal njenemu stanovanju . . .

V.

Ležala je na divanu, v lahni večerni halji, pod katero so se ji burno dvigale napolrazgaljene obe grudi z levico pod glavo, z desnico, trudno visečo proti tlom, v svetlih svilenih nogavicah, v bleščečih majhnih šolničkih — nič več v škornjih. Škornji so spodobno počivali pod mizo, ob njih čuvaj — črn maček z zeleno pobliskavajočimi očmi.

On je napol slonel, napol klečal pred divanom, z levico na srcu, z desnico izpročeno proti njej, prekrasni boginji, kakor trubadur.

«Vi me torej ljubite?» so se zgenile njene ustnice in njeni lasje so zasijali pred njim kakor zlato. «Videla sem vas, kako ste me zalezovali, videla, kako ste stopili za menoj v vežo — ali da boste imeli toliko smelosti in stopili za menoj v stanovanje, kaj takega nisem pričakovala od vas . . .»

«Ljubezen me je privedla do tega odločilnega koraka . . .» je izgrgral gospod Kobajs. «Res sem se zaljubil v vas, ali pravzaprav v vaše škornje . . .»

Sladko se je zasmejala.

««Ah, vi . . . poredneži! Tako zanimivega ljubimca nisem še nikoli imela doslej . . .»

«Vi ste torej ljubili pred menoj še druge?» je omahnila gospodu Kobajsu levica s prsi na kolena, in boginja na divanu se je pred njegovimi strmečimi očmi v trenotku izpremenila v bohotni lik Tizianove prešestnice.

Ona pa se je še bolj smejala.

«Poljubite me, vi kratkočasni, smešni otrok!»

In njena visečа desnica se je izprožila proti njemu in ga potegnila nase, na svoje kipeče grudi — —

VI.

V takih sanjah je potrkal gospod Kobajs na njena vrata.

«Noter!» je zadonel v sobi jasen ženski glas.

Gospod Kobajs je veselo in hrupno vstopil, razprostiraje roki v objem proti mizi, za katero je bila pravkar sedla

Gospodarstvo

Taksa za točenje alkoholnih pijač

I. KDO PLAČUJE TAKSO.

Taksa za točenje pijač po tarifni postavki 62. nove takse tarife plačujejo vsi oni, ki točijo alkoholne pijače. Beseda «točijo» pa se ne sme vzeti v navadnem pomenu besede, temveč bolj v pomenu besede «prodajajo».

Po pripombi 2. k tar. post. 62 taksne tarife in čl. 2. pravilnika k tar. post. 62 se smatra namreč za točenje pijač ne le vsako točenje v gostilnah, temveč tudi prodajanje pijač na debelo, točenje pijač čez ulico, potem prodajanje pijač v zaprtih steklenicah, ako jih polni prodajalec sam itd.

Takso po tar. post. 62 plačujejo torej vse gostilne, kavarne, kantine, vinarne, žganjarne (žganjetoči), bufeti, točilci vina lastnega pridelka, točilci pijač pod šotori (na sejmih, cerkvenih shodih itd.), slaščičarne, zajutrkovalnice, delikatesne trgovine, potem trgovine z vinom, pivom ali žganjem na debelo in vse druge trgovine, ki prodajajo alkoholne pijače, ne glede na to, ali se izvršuje ta posel kot glavni ali kot postranski, in ne glede na to, ali se prodajajo pijače v zaprtih ali odprtih steklenicah za konzum v poslovnih prostorih samih ali za konzum izven poslovnih prostorov. Dalje plačajo to tak so tudi vsi oni, ki točijo pijače pod milim nebom ali pa v barakah.

Takse prosti so po naredbi generalne direkcije posrednih davkov z dne 18. decembra 1923., št. 42.719 le oni trgovci, ki prodajajo v svojem obratovališča poleg drugega tudi pijače v originalnih steklenicah, to je v steklenicah, ki jih ne polnijo sami, temveč jih že zaprte dobijo od liferanta pa jih v svojem obratu niti ne iztakajo niti pretakajo. Toda tudi ti trgovci so prosti takse po tar. pos. 62 le takrat, če ni prodaja vina v steklenicah njih glavni ali celo edini posel.

II. IZNOS TAKSE.

Taksa po tarifni post. 62 se odmeri prvič po kraju, v katerem je obratovalnica drugič po vrsti in kvaliteti (prometu, legi itd. dotične obratovalnice).

Kraji se delijo v tri kategorije ali razrede. V prvi razred spadata v Sloveniji le mesti Ljubljana in Maribor, potem pa vsi kraji, ki se smatrajo za kopališča (Bled, Rogaška Slatina itd.). V drugi razred spadajo vsi kraji, ki so imeli ob zadnjem ljudskem štetju več nego 2000 prebivalcev, v tretji razred pa vsi drugi kraji.

Glede točilcev na pristavah (naselbinah), ki spadajo h krajem prvega ali drugega razreda (n. pr. selišče Barje, ki spada k mestu Ljubljana), sme generalna direkcija posrednih davkov na podjetnikovo prošnjo dovoliti, da se plačuje taksa v izmeri za tretji krajevni razred.

Obrtniki, uvrščeni v prvo taksno skupino plačujejo za vsako polletje v prvem krajevnem razredu po 1500 Din, v drugem po 1000 Din, v tretjem po 750 Din.

V drugi taksni skupini znaša taksa polletno: 1000 Din (prvi), 750 Din (drugi) in 500 Din (tretji krajevni razred).

V tretji taksni skupini znaša taksa polletno: 750 Din (prvi), 500 Din (drugi) in 300 Din (tretji krajevni razred).

V četrti taksni skupini znaša taksa polletno: 500 Din (prvi), 300 Din (drugi) in 200 Din (tretji krajevni razred).

Uvrstitev obrtnikov v vsakem posameznem kraju v taksne skupine izvrši posebna komisija pri pristojnem finančnem okrajnem ravnateljstvu.

Pri uvrščanju v taksne skupine se mora strogo razlikovati med gostilničarji in kavarnarji na eni ter drugimi točilci in prodajalci na drugi strani. V nadaljnjem hočemo zaradi lažjega razlikovanja imenovati prve kratkomalo gostilničarje, druge pa negostilničarje.

Gostilničarji se uvrste v posamezne izmed štirih taksnih skupin v prvi vrsti z ozirom na promet, potem pa tudi na lego, obseg in opremo lokalov, število strežnega osobja itd.

V prvo taksno skupino (1500, 1000 ali 750 Din) spadajo oni gostilničarji, ki imajo v izvestnem kraju najlepše, pa tudi najprostornejše lokale, na prometnih krajih in ki imajo največji promet. V drugo skupino (1000, 750 ali 500 Din) spadajo one gostilne, ki opravljajo v istem kraju manjši obrt in ki so na manj živalnem prostoru itd.

V vsakem kraju mora biti vsaj eden gostilničar uvrščen v prvo taksno skupino. Ako je v kraju sploh le ena gostilna, tedaj se uvrsti ta gostilna ne glede na obseg prometa v prvo taksno skupino.

Vinogradniki, ki jim je dovoljeno, točiti vino lastnega pridelka, se uvrste v četrto taksno skupino (500, 300 ali 200 Din), če ne točijo razen vina tudi drugih pijač. Ta taksa se plačuje tudi, če se točijo pijače z odobrenjem pristojnega oblastva v začasnih barakah pri večjih delih in podjetjih.

Negostilničarji se uvrste vsi brez izjeme v prvo taksno skupino, pa naj si imajo že tako minimalen promet z alkoholnimi pijačami.

Takso za prvo skupino (1500, 1000 ali 750 Din) plačujejo torej vsi bufeti, točilci pijač čez ulico, vse vinarne, žganjarne, delikatesne trgovine, slaščičarne, zajutrkovalnice in vse njim slične trgovine ako ne prodajajo alkoholnih pijač v originalnih zaprtih steklenicah za konzum izven poslovnih prostorov.

Pri tem opozarjamo, da se smatrajo vsi lokali, kjer se ne odlagajo jedila, za vinarne, odnosno žganjarne, četudi imajo napis «gostilna». Zato plačajo taki lokali brezpogojno takso za prvo skupino.

Pri uvrščanju gostilničarjev v taksne skupine se na negostilničarje ne ozira. V prvo skupino se mora torej v vsakem kraju uvrstiti vsaj po en gostilničar, čeprav plača že en ali več negostilničar takso v izmeri za prvo skupino.

Osebe, ki točijo pijače na drobno pod šotori (pod vejo, bučenšanki) na sejmih ali ob cerkvenih slavnostih, plačujejo, če nimajo stalnega lokala za točenje (če nimajo obenem stalni gostilničarji), takso za tretji krajevni razred toda v izmeri za prvo taksno skupino, to je 750 Din, če pa imajo obenem še stalni lokal za točenje v okolišu dotične občine, sploh ne plačajo za točenje posebne takse, ampak priložnostno iztočeno količine pijač se vpoštevajo pri odmeri takse za stalni lokal.

Na železniških postajah, v vojaških kasarnah, v kazinah, čitalnicah in ostalih zaprtih družabnih krožkih, v zavetiščih (planinskih kočah), na naselbinah (seliščih), ki leže daleč od svojih krajev, na prelazih in vobče na vsakem takem kraju, kjer se zaradi omejene mere konsuma ne more govoriti o rednem točenju sme generalna direkcija posrednih davkov po utemeljeni prošnji podjetnika znižati takso do polovice onega zneska, ki redoma pripade za dotični kraj in dotično obrt.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (4. t. m.) Ječmen: baški, duplikat kasa, 1 vagon 325; baški, 1 vagon 247.5. Turščica: baška, duplikat kasa, 33 vagonov 240 do 270; za marc, 5 vagonov 250; maj-junij, 10 vagonov 260; sremska, duplikat kasa, 2 vagona 255. Moka: baza «0», 1 vagon 525; «6», 2 vagona 312 do 330. Tendenca mirna.

Dunajski svinjski sejem (4. t. m.) — Dogon 3111 komadov; od tega 725 madžarskih, 795 jugoslovanskih, 769 danskih in 822 holandskih. Cene za kg žive teže: debele 23.000 do 27.000, mesnate 20.000 do 22.000, danske 23.000 do 26.000 aK. Radi velike ponudbe so cene napram prošlemu tednu oslabele za 1500 do 2000 aK pri debelih in za 500 aK pri mršavih svinjah.

Vinski trg (4. t. m.) Na vseh svetovnih vinskih tržiščih vlada mrtvilo. Kanada ki sicer potrebuje večje količine, kupuje le malo. Švica uvaža manjše količine iz Španije, Francije in Italije. — Rusija se na svetovnem trgu še ne pojavlja kot kupec. V Češkoslovaški je pa mnogo francoskega vina, uvoženega pred meseci, ki se ne more razpečati. Uvoz vin iz Madžarske v Avstrijo se vrši zelo polagoma. V Jugoslaviji miruje vinska trgovina; le tu in tam se opaža trenotna živahnost. Najživahnejše je pri nas hrvatsko tržišče. Cene v splošnem niso več tako čvrste, kot so bile prej. Nova vina zagrebške okolice so se tržila po 2.50 do 5 Din liter po kakovosti. Stara boljša vina dosegajo ceno 8 do 15 Din liter. Neka partija rizlinga iz leta 1921. se je prodala celo po 16 Din. Varaždinska vina se trgujejo med 3.50 do 6 Din, medjimurska 2 do 4.50 Din, požeška 5 do 8 Din, brodska 3 do 6 Din, srbijanska 5 do 5.50 Din (franko kolodvor Zagreb), severno dalmatinska 2.50 do 3.50 Din, južno dalmatinska 3 do 4 Din, belokranjska od 4.75 dinarjev naprej.

= **Naša trgovinska pogajanja z inozemstvom.** Iz Beograda poročajo: Čim se zaključi trgovinska pogodba z Italijo, se bodo začela pogajanja za stalne trgovinske pogodbe z ostalimi državami, in sicer najprej z Rumunijo, potem z Avstrijo, Madžarsko, Albanijo, Nemčijo, Češkoslovaško in Kitajsko.

= **Vprašanje 20-odstotnih odtegljajev.** Finančni minister dr. Stojadinović je v narodni skupščini odgovarjal na zadevno kritiko poslanca dr. Kumanudija glede 20-odst. odtegljajev ob priliki markiranja kronskih novčanic in izjavil, da vsota tega dolga ni znana. Ves posel se je takrat vršil tako neorganizirano, da se sedaj ne more nič ugotoviti. Priznanice so se izgotavljale s toliko podpisi in pečati, da se danes ne ve, koliko je falzifikatov. Že iz tehničnih razlogov vlada ne bi mogla, ako bi tudi sestojala finančna možnost, izplačati teh priznanic. Zato vlada ni vnesla te vsote med izdatke.

= **Kreditna potreba naše industrije.** Iz Beograda poročajo: Centrali industrijskih korporacij v Beogradu je prijavljena doslej s strani industrije nastopna potreba kreditov (v milijonih Din): Subotica 70, Novi Sad 55, Veliki Bečkerek 200, Ljubljana 30, Zagreb 70, Sarajevo 40, Beograd 200, skupaj 665 milijonov Din (381 industrij) brez Dalmacije in brez industrij, ki niso v okviru posameznih zvez. Poleg tega je prijavil eden tekstilni industrijec iz Ljeskovca sam 40 milijonov, neki veliki industrijec iz Zagreba 60 milijonov in eden iz Ljubljane 40 milijonov Din. Skupna kreditna potreba naše industrije se torej giblje med 800 in 900 milijonov Din.

= **Naša industrija salame.** Proizvodnja salame in drugih mesnih izdelkov v naši državi se kljub težkočam polagoma razvija. Takih tvornic imamo okrog 17. Kapaciteta teh tvornic je tolika, da bi mogle producirati velike količine za izvoz. Ti industrijci so predložili pristojnim činiteljem spomenico, v kateri zahtevajo, da se ob priliki trgovinskih pogajanj z Avstrijo vzamejo v obzir tudi mesni izdelki kot izvozno blago ter da se v pogodbo vnese specialna klavzula, ki bi regulirala vprašanje izvoza salame in drugih mesnih izdelkov iz naše države v Avstrijo.

= **Promet na novosadski borzi** je bil prošli teden slab; znašal je v celem 417 vagonov, in sicer pšenice 88, turščice 282, moke 31, ječmena 2, fižola 6, grahorice 1, otrob 4 in ovsa 8 vagonov.

= **Prevoz naše živine preko Soluna.** Delegacija jugoslovanske trgovske zbornice v Solunu se je podala v Atene, kjer bo prosila grško vlado, da omili strogo mere glede kvarantene, ki so jo uvedle lokalne oblasti v Solunu za prevoz živine iz Jugoslavije.

= **«Croatia», tvornica filmov, d. d. v Zagrebu** se nahaja v likvidaciji.

= **Posetnikom praškega sejma niso potrebni vizumi.** Tukajšnji gospodarski krogi se opozarjajo, da posetnikom praškega vzorčnega velikega sejma (16. do 23. marca) niso potrebni vizumi. Posetniki sejma prekoračijo češkoslovaško mejo lahko samo na podlagi legitimacije praškega velikega sejma, kar velja za dobo od 9. do 30. marca 1924. Obenem imajo lastniki legitimacij na češkoslovaških železnicah 30-odstotni popust pri potovanju tja ni nazaj.

= **Dunajski pomladni sejem in stavka bančnih uradnikov.** Za event. slučaj, da bi trajala stavka dunajskih bančnih uradnikov po pomladnega velesejma, je Dunajska sejmska delniška družba poskrbela vse, da prepreči vsako oviranje sejma. Posebno bo poskrbljeno, da bodo obiskovalci sejma lahko hitro in udobno mogli zamenjati svoj inozemski denar.

= **Inozemski kapital v Italiji.** V Rimu se je nedavno vršil kongres, ki se je bavil z vprašanjem finansiranja tamošnjih podjetij s strani inozemskega kapitala. Kongresa so se udeležili zastopniki znamenitih evropskih in ameriških bančnih organizacij. Z italijanske strani se je naglašala potreba inozemskega kapitala in se je zagotavljalo, da bi se mogel inozemski kapital prav plodonosno naložiti v državi. Pred vojno je bil inozemski kapital v Italiji razporejen tako-le (v lirah): Belgija 182 milijonov, Francija 198 milijonov, Anglija 110 milijonov, Švica 40 milijonov in Nemčija 80 milijonov. Značilno je, da pred vojno v Italiji ni bilo ameriškega kapitala, katerega žele baš sedaj zainteresirati za Italijo.

= **Srebrn denar v Rusiji.** Iz Moskve poročajo: Ruska sovjetska narodna banka je pričela izdajati srebrn denar. Zaenkrat se je pričelo z izdajanjem novcev po 10, 15, 20 in 50 kopejk.

Domače borze

4. marca.

ZAGREB. Na **efektnem** tržišču tendenca nespremenjena. Od bančnih papirjev je vladalo večje zanimanje za Praštediono, v industrijskih papirjih pa za Eksploatacijo. Arbitražni papirji so bili zanemarjeni. — Na deviznem tržišču je bila tendenca dosti čvrsta. Tečaji so začeli na včerajšnji bazi ter so pod konec sestanka neznatno popustili. Edino Pariz je zabeležil večji padec, ker je na vseh zunanjih borzah znatno popustil. Blaga je bilo dovolj, pomanjkanje se je občutilo le v devizi na Italijo, katero je pokrila Narodna banka. Promet je bil precejšen. Notirale so **devize:** Amsterdam 2965 do 2995, Dunaj 0.111365 do 0.113865, ček 0.11175 do 0.11375, Bruselj 288.5 do 288.5, Bukarešta 40.55 do 43.55, Italija izplačilo 341.37 do 344.37, ček 341 do 344, London ček 341 do 344, New-York kabel 79.25 do 80.25, ček 79 do 80, Pariz 328.10 do 328.10, Praga 229.60 do 232.60, ček 229.5 do 232.5, Švica 1378 do 1388, ček 1375 do 1385; **valute:** dolar 78.75 do 0, aK 0.1125 do 1125, lire 338.5 do 341.5; **efekti:** Trgobanka 52 do 0, Brodska 72 do 73, Eskomptna 106 do 107, Kreditna Zagreb 144.5 do 147, Hipotekarna 86 do 87, Jugoslavenska 137 do 140, Ljubljanska kreditna 235 do 240, Praštediona 1035 do 1050, Riječka pučka 112.5 do 125.5, Slavenska 105 do 0, Srpska 143 do 145, Eksploatacija 115 do 122.5, Dubrovačka parobrodarska 815 do 850, Šećerana Osijek 1425 do 1475, Narodna šumska 118 do 120, Nihag 0 do 125, Gutmann 1525 do 1600, Slaveks 775 do 825, Slavonija 157 do 159, Strojne 150 do 0, Trbovlje 725 do 732, Union 1000 do 1050, Vevče 177.5 do 180, 7 odst. investicijsko 60 do 62.

BEOGRAD. Kljub čvrstoči dinarja v Curihu je bila tendenca na tukajšnjem deviznem tržišču nekoliko čvrstejša. Povpraševanje je bilo nekaj večje in je morala Narodna banka intervenirati na vsej črti, zlasti v devizah na Ženevo in Italijo. Pariz je popustil, dočim so ostale devize poskočile. Notirale so **devize:** Amsterdam 2960 do 2980, Dunaj 0.1128 do 0.1130, Budimpešta 0.17, Bukarešta 42.25 do 42.75, Ženeva 1379 do 1380, London 344.25 do 344.50, Italija 343 do 343.25, New-York 79.50 do 79.60, Pariz 326 do 327, Praga 231.75 do 232; **efekti:** 7 odst. investicijsko 67, renta vojne škode 160 do 167, Narodna banka 4400.

Sokol

Seja raveznega prednjačkega zbora se vrši v soboto dne 22. marca ob 8. zjutraj v dvorani Kazine po tem-le dnevnem redu: 1.) Poročilo za skupščino. 2.) Predlog tehničnega odbora za modzletne tekme članov in članic v letu 1925., o čemer poroča namestnik načelnika br. Ambrožič. 3.) Predlog tehničnega odbora za določitev razmerja med tehničnimi in upravnimi organi, delokrog tehničnega vodstva, referent br. Ambrožič. 4. Predlog za izpremembo pravil z ozirom na volitve ženskih članov starešinstva. 5.) Predlog za volitev saveznega načelnika in treh njegovih namestnikov. 6.) Predlog za volitev savezne načelnice in treh njenih namestnic. 7.) Volitev članov izpraševalne komisije za savezne prednjaške izpite. 8.) Slučajnosti. — Savezni prednjaški zbor tvorijo: savezni načelnik in njegovi namestniki, člani tehničnega odbora in vsi župni načelniki ali v ta namen določeni namestniki. Z ozirom na spremembo ženske organizacije v jugoslovenskem Sokolstvu spadajo v prednjaški zbor tudi župne načelnice ali, ako je župa še nima, po župnem tehničnem odboru za to določena prednjakinja.

Belgijski gimnasti o sokolskih prostih vajah. Tehnični odbor belgijskih gimnastov je na svoji seji razpravljal o predlogu znanega telovadnega strokovnjaka Gaillieza, da se uvedejo v belgijska gimnastična društva sokolske proste vaje. Doslej so vadili le enostavne in lahko proste vaje. Člani tehničnega odbora so navajali, da njih prednjaki še niso dovolj izvežbani, da bi mogli vaditi s telovadci tako sestavljene in težke proste vaje kakor so sokolske. Dalje so navajali kot odklonilni vzrok, da te vaje vzamejo mnogo časa na škodo ostalih panog in da bi velike mase telovadcev ne mogle nastopiti s pretežkimi vajami. Z ozirom nato je bil predlog odklonjen, vendar pa so sklenili, da se bodo o predlogu pozneje ponovno posvetovali in razpravljali. — Belgijski savez gimnastov šteje 217 društev z 9500 člani in 1200 članicami, moškega naraščaja ima 6000, ženskega pa 2850. Za izobrazbo prednjakov prireja savez prednjaške tečaje.

Sport

S. K. Ilirija v Ljubljani. Plenarna seja se vrši v petek, dne 7. t. m. namesto v sredo, ob pol 8. v damskem salonu kavarne Emona. — Tajnik I.

S. K. Primorje. Danes ob 20. seja gospodarskega odbora, jutri v četrtek seja poslovnega odbora. Obe seji v kavarni «Emona».

Turneja Hajduka. Splitski Hajduk odide spomladi na turnejo v Egipt. Obišče Aleksandrijo, od tam pa namerava oditi tudi v Carigrad. Dobil je tudi povabila za Brno in Južno Nemčijo.

Stroški za češkoslovaško nogometno reprezentanco, ki odide v Pariz na Olimpijado, so proračunjeni na 150.000 čeških kron.

Nekaj statistike o češkoslovaški lahkoatletiki. V letu 1923 so čehoslovaški atleti nastopili v inozemstvu šestnajstkrat. 89 lahkoatletov je dobilo 70 daril, med temi 33 prvih, 29 drugih in 18 tretjih daril. Med drugim so startali v Parizu, Berlinu, Magdeburgu, Kodanju, Göteborgu, Zagrebu, Temišvaru, na Dunaju. Na Češkoslovaškem je startalo 43 inozemcev, ki so zasedli 54 prvih, 15 drugih in 18 tretjih mest. Znani Carr iz Avstralije je dobil 13 prvih daril.

Nedeljske tekme v Pragi. Prošlo nedeljo so trije vodilni pražki klubi zopet stopili v akcijo. Sparta je z lahkoto premagala Meteor Vinohrady s 7 : 0. DFC je v prvenstveni tekmi zmagal proti Sp. C. Vitkovice z 12 : 0. Slavija je igrala proti Viktoriji Žižkov. Tekma se je prekinila pri stanju 1 : 1. Kmalu po odmoru je bil namreč ranjen vratar Viktorije, vsled česar je zapustilo igrišče celo njeno moštvo.

Ali gre Gradjanski v Turčijo? Vesti glede gostovanja Gradjanskega v Turčiji so vsak dan drugačne. Sedaj zopet javljajo zagrebški listi, da se je morala turneja Gradjanskega, ki bi moral odpotovati 10. marca v Turčijo, znova odgoditi. Dosedaj so bili odgoditvam krivi ali finančni ali politični razlogi. Topot pa je vzrok baje ta, da bo več turških moštev, ki bi morala igrati z Gradjanskim gostovalo na Dunaju. Ni pa izključeno, da se bo eno teh moštev na povratku ustavilo v Zagrebu.

Olimpijski dan v Beograda. Prošlo nedeljo sta bili v Beogradu dve tekmi za olimpijski fond, vendar pa obisk ni bil bogve kako velik. Jugoslavija je z lahkoto premagala Concordijo z 8 : 0, Beograjski Sportski Klub pa je s 4 : 0 izšel kot zmagovalec iz tekme z Vardarjem, ki je nastopil z mlajšimi igralci.

Sodišče

§ **Pismo ga je izdalo.** V noči od 22. na 23. oktobra 1923. je bilo vlomljeno v hišo posestnice G. v Ruperčah v mariborskem okraju. Tatovi so odnesli okoli 12.500 Din gotovine, več dragocenosti, za 30 tisoč Din hranilnih knjižic, nekaj blaga in živeža. Vloma sta bila osumljena brata Ivan in Konrad Zorčič iz Močno, predvsem zato, ker so dne 31. oktobra našli delavci v gozdu v Zg. Voličini, skozi katerega je hodil Ivan Zorčič, skoro vso ukradeno gotovino povezano v robec in skrito za drevesom. Zorčiča sta trdovratno tajila in v resnici dosegla, da je bilo kazensko postopanje ustavljeno. Obvisela pa sta zaradi drugih tatvin. Vsekakor se nista čutila dovolj varna, ker sta pisala meseca februarja iz zaporov svojim staršem, da naj sežgo ukradene hranilne knjižice in uničijo ročno blagajno, ki je skrita v senu njihovega prejšnjega stanovanja. To je hotel izvršiti oče Alojz dne 28. februarja, bil pa je pri tem zasačen. Hranilne knjižice in blagajno so shranili orožniki, očeta, ki se za enkrat še skriva, pa nameravajo shraniti v zaporih.

§ **Planinska idila.** Pri zadnjem porotnem zasedanju se je obravnavalo tudi o poskušenem posilstvu, ki ga je bil obtožen 28letni delavec Josip R. (že 6 krat kaznovan). Zgodilo pa se je takole: Dne 19. avgusta 1923. je prišla večja družba fantov iz Tržiča na obisk v planinsko kočo «pod Storžičem», kjer se je nahajala tudi 16letna pastirica Frančiška M. obenem s svojo starejšo sestro Antonijo. Z omenjeno družbo je bil prišel tudi obtoženec. Ko se je vesela tovarišija za nekaj trenutkov podala na prosto, je obtoženec porabil priliko, da je navalil na Frančiško M. in jo skušal posiliti, kar pa se mu je ponesrečilo vsled nenadnega prihoda Ivana R., ki je nasilneža odpodil. Celo zadevo pa je, navidezno vsaj zakrivila Antonija M., ki je svojo mlajšo sestro namenoma zaprla v kočo, da se ne bi branila. Radi tega se je zagovarjala pred ljubljanskim deželnim sodiščem, kl pa je je oprostilo vsled pomanjkanja dokazilnega materijala.

Vreme

Zima, ki je v preteklem tednu pritisnila še enkrat z vso močjo ter nam dala tudi še precej novega snega, je bila takorekoč pošiljatev iz Rusije. V Rusiji vlada še vedno prava trda zima, v Moskvi je znašala srednja temperatura v preteklem tednu 20 stopinj pod ničlo, v severnejšem delu in ob Uralu pa celo še pod 30 stopinj pod ničlo. Ta ruski mraz je prodrl pričetkom preteklega tedna preko srednje Evrope in tekom tedna je vladala povsod tod zelo nizka temperatura, pod 20 stopinj pod ničlo, zlasti v Poljski in Češkoslovaški. Tudi Baltiško morje je pričelo znova zamrzovati kakor ob Novem letu.

Val mrzlega zraka je prodiral preko Francije tja v Španijo, kjer je imel Madrid sredi tedna 9 stopinj pod ničlo, ko ima običajno tople dni. Tudi v Italijo se je razprostrl mrzli zračni pas in povsod, kjer so prišle mrzle zračne plasti v dotiko s toplejšimi, vrivajoč se pod nje, so povzročile padavine, največ pa sneg.

Koncem tedna se je situacija povsem spremenila; velika depresija se je privrtela z Atlantskega ocena preko Severnega morja proti južni Škandinaviji, nad vso srednjo Evropo so zaveli topli južnozapadni vetrovi in mrzli zrak je bil kmalu izrinjen nazaj na severovzhod. Po večini Evrope je zavladalo južno vreme.

S tem pa seveda še ni rečeno, da je konec zime za letos. Treba je le, da se razporeditev zračnega tlaka nekoliko spremeni, da velika depresija izgine oziroma se prestavi drugam, pa pridemo zopet pod gospodstvo visokega tlaka, v mraz in zimo. To tembolj, ker traja med vzhodno Rusijo mraz še vedno in ker leži nad večino srednje Evrope dovolj debela plast snega.

Sicer pa si, kar se tiče letine, ne smemo prav nič želeti, da sneg kmalu izgine. Najslabše za polje je, ako je tako čas brez snega in se podnevi močno segreva, ponoči pa zmrzuje; žitu se pri tem potrgajo koreninice in povzroči se velika škoda. Naj se tedaj sneg še drži.

---

dama v škornjih in si snemala z glave klobuk. Kakor v sanjah se je bližal gospod Kobajs ljubljenemu bitju, da bi je objel brez besede — ko ga nenadoma predrami iz te sladke omotice vrišč, da so se potresla stekla v oknih.

«Vi ste to, vi? Kako ste si drznili v mojo sobo? Jaz sem poštena ženska . . . zavpila bom na pomoč! Idite, idite . . . okrasti me hočete! Lopov! Razbojnik, razbojnik, razbojnik!»

Pred njim je stala dama v škornjih visoka, vrišča, sikajoča, butaje vanj s pestmi, potiskaje ga proti vratom.

«Idite, idite . . . ven, ven . . . zavpila bom na pomoč!»

In gospod Kobajs ni samo šel, ne, tekel je, bežal kakor da ga preganja stotisoč coprnic s Kleka.

VII.

Zunaj na ulici je pa vendarle za hip postal in se poslednjikrat ozrl — z besom v srcu — na pročelje fatalne hiše, kjer je doživel svoj strašni poraz. Iz polumraka strmeča bližna številka 13 nad portalom se mu je zlobno režala in se mu celo posmehovala . . .

«Pa to bi bil moral vedeti že prej!» se je naenkrat udaril gospod Kobajs po čelu. «Nesrečna številka 13! Ona je vsega kriva!»

In se je zopet spustil v tek . . .

Zaljubil pa se ne bo v nobeno damo v škornjih več, tako mi je obljubil gospod Kobajs, ko je končal svojo storijo.

Lastnik in izdajatelj Konzorcij «Jutra». Odgovorni urednik Fr. Brozovič
Tisk Delničke tiskarne, d. d. v Ljubljani

Odpoved podnajemov v sodni praksi

Po členu 19. stanovanjskega pravilnika ne veljajo za podnajemnike omejitve po zakonu o stanovanjih in po tem pravilniku. Naša sodišča so pri uporabi te določbe stala doslej na stališču, da ta odredba nima nobene pravne podlage in da prekoračuje zakonovo pooblastilo. Pravilnik da je sicer opravičen podpisovati natančnejša določila za izvrševanje zakona o stanovanjih, da ni pa opravičen jemati podnajemniku, ki je po zakonu šteti med najemnike, zaščito, ki mu jo daje zakon o stanovanjih. Pravilnik kot ministrska naredba, da imata moč zakona samo v okviru zakonovega pooblastila, tedaj samo v kolikor soglaša z naročilom, duhom in voljo zakonodavca. Čeudi govori zakon o stanovanjih le o najemodajalcih in ne o podnajemodajalcih, najemodajalec ni neobhodno ravno hišni lastnik, ker stanovanjski zakon, tam kjer daje hišnemu lastniku posebne pravice, imenuje najemodajalca lastnika. Občni državljanski zakonik pa da obravnava v §§ 1000. do 1121. tako za najemne kakor tudi za podnajemne pogodbe skupne določbe, kjer govori le o najemodajalcih in najemnikih, h katerim je nedvomno prištevati podnajemodajalca in podnajemnika, za katere veljajo ene in iste določbe. Samo kjer določa o podnajemu samem, da ima najemnik pravico dati najemni predmet v podnajem (§ 1098.) in da jamči tudi za krivdo podnajemnika (§ 1111.) opanja izrecno podnajem. Iz tega bi sledilo, da ni prav nobenega razloga, da bi se socijalne zaščite še posebno potrebni podnajemniki izločevali.

Vrhovno sodišče v Zagrebu pa je v neki pravdi zavzelo povsem nasprotno stališče, ki bo seveda odslej merodajno tudi za judikaturo nižjih sodišč v vseh sporih, ki se tičejo odpovedi podnajema.

Razlogi, ki jih navaja v tej razsodbi vrhovno sodišče so sledeči:

Ni pritrditi nazoru prizivnega sodišča, da zakon o stanovanjih od 30. decembra 1921. enako kakor najemnike ščiti tudi vse podnajemnike in da zato zakonu nasprotuje in sodniku ni vpoštevati določba čl. 19 pravilnika za izvrševanje tega zakona, ki slovom nje omejitve po zakonu o stanovanjih ne velja za podnajemnike. Razlogi, ki jih prizivna stopnja navaja za ta svoj nazor, niso prepričevalni.

Imenovani zakon o stanovanjih znači v tozadevni zakonodaji korak v smeri k bližeji likvidaciji vseh po izrednih razmerah povzročenih omejitev najemodajalca v razpolaganju z najemnimi predmeti. Tedaj bi bilo skrčenje teh omejitev vobče le v skladu z namenom zakona.

Ali v istini izvzema zakon o stanovanjih iz svoje zaščite podnajemnike docela ali v kateri meri, za rešitev tega vprašanja je merodajno predvsem besedilo zakona v celokupni svoji zvezi.

Izrecne določbe, da se tiče tudi podnajemov, zakon o stanovanjih nima.

Nadomestila se je s tem zakonom prejšnja uredba o stanovanjih in najemih zgradb od 21. maja 1921. (Službene Novine od 23. junija 1921., Uradni list od 8. julija 1921.). Dočim pa ta uredba izrecno imenuje poleg najemov tudi podnajeme (čl. 1, 2, 16) in se nanaša ne le na stanovanja, nego tudi na dela stanovanj (čl. 2, 20, 21 št. 4 in 6) zakon o stanovanjih ne omenja več podnajemnikov in stanovanjskih delov.

Ta razloček med prejšnjo uredbo in sedanjim zakonom je v skladu z njuno vsebino. Uredba še uravnava dodelitev stanovanjskih delov (čl. 20, 21, št. 4 in 6); z zakonom o stanovanjih pa se je oblastveno razpolaganje s stanovanjskimi deli opustilo, stanovanjska oblastva dodeljujejo le stanovanja v celoti, katera so postala prosta.

S tem se je omogočila najemniku, da si dobi podnajemnika brez posredovanja stanovanjskega oblastva, takisto more sedaj podnajemnik skleniti rabokupno pogodbo naravnost z najemodajalcem. Ob najemu stanovanj pa stranki nimata te prostosti, nego gre po čl. 4 zakona o stanovanjih stanovanjskemu oblastvu pravica, razpolagati z vsemi praznimi stanovanji, izvzemši primere čl. 7.

Ko je potemtakem podnajemno razmerje sedaj prosto ob svojem sklepanju, je le dosledno, da tudi ob razvezi ni več podvrženo omejitvam.

Tedaj pa ni v nasprotju, nego je v skladu z zakonom o stanovanjih določba čl. 19 pravilnika, ki pravi, da razen odredb čl. 20 ne veljajo za podnajemnike omejitve po zakonu o stanovanjih.

Kljub tej razsodbi vrhovnega sodišča, pa je še vedno sporno drugo vprašanje, ki je nastalo po izdanju novele k stanovanjskemu pravilniku, s katero se je dopolnil med drugim tudi člen 19. stanovanjskega pravilnika z določbo, da so izvzeti podnajemniki iz poslednjega odstavka čl. 20. stanovanjskega pravilnika iz pravila oziroma določbe, da ima izselitev najemnikova na kakršnikoli osnovi za posledico tudi izselitev podnajemnikov. Omenjeni odstavek člena 20. določa namreč, da za podnajeme sklenjene z rekvizicijo, istotako tudi za podnajeme, sklenjene na kakršenkoli način, ki tvorijo glede uporabljanja celoto in pri katerih nimajo taki podnajemi nikakršnih obveznosti glede storitev načina stanovanja ali opravljanja obrata, se plačuje celokupna podnajemnina neposredno lastniku. Zakon razlikuje torej v tem slučaju dvojne podnajeme; a) kjer so dotični prostori bili od stanovanjskega urada dodeljeni, b) kjer so bili uradoma dodeljeni ali pa vzeti v podnajem brez posredovanja stanovanjske oblasti in kjer so dotični prostori v pogledu uporabljenja celota (na primer soba in kuhinja ali dve, oziroma več sob s kuhinjo, ki so od ostalih prostorov dotičnega stanovanja popolnoma ločeni) in kjer nima najemodajalec nobenih obveznosti, ki jih ima sicer najemnik nasproti podnajemniku (da mu da na primer na razpolago pohištvo, postrežbo in drugo). Po stanovanjskem pravilniku so ravnokar omenjeni kvalificirani podnajemi privilegirani v toliko, da se dotična podnajemnina ne plačuje najemniku, ampak neposredno lastniku. Seveda ni ta obveznost obligatorna, ampak fakultativna, to je odvisno je od volje strank, ali se hočejo te zakonite določbe posluževati, ali ne.

Po zgoraj navedeni določbi stanovanjskega pravilnika v novelirani obliki, bi taki kvalificirani podnajemi ne bili odpovedljivi. Naša sodišča so imela priliko pečati se tudi s tem vprašanjem in je tukajšnje okrajno sodišče v neki pravdi zavzelo nasprotno stališče, to je, da je tudi take podnajeme mogoče odpovedati. Sodišče je svojo razsodbo utemeljevalo sledeče:

Nesporno je sicer, da obstoja toženkino stanovanje iz kuhinje in 2 sob, da so ti prostori povsem ločeni po odprtem hodniku od ostalega dela stanovanja, zasedenega od tožnika in obstoječega samo iz 1 sobe s prostim vhodom in da ima toženka lastno pohištvo in postrežbo, ali sodišče smatra, da odredba člena 19., odst. 3. nima nobene pravne podlage. Pravilnik kot min. nar. ima moč zakona samo v okviru zakonovega pooblastila. Stanovanjski zakon pa ne vsebuje nobene določbe, po kateri bi se spreminjalo ali ukinjalo v obče drž. zak. urejeno pravno razmerje med najemnikom ali podnajemnikom. Če odloča torej pravilnik o stanovanjih, da se pri zgoraj navedenih pogojih plačuje podnajemnina neposredno lastniku in se potemtakem dosedanji podnajemnik spravlja v neposredni odnošaj z najemodajalcem kot najemnik, prekoračuje s to določbo zakonovo pooblastilo.

Ali če bi bila tudi ta določba v skladu z zakonom, bi se toženka ne mogla izvzeti iz določila čl. 19., odst. 1. stan. prav., ker je nesporno, da se je podnajemnina plačevala in se plačuje neposredno tožniku kot najemniku stanovanja in ne lastniku. Za obeležje kvalificiranega in po stan. prav. neodpovedljivega podnajema ne zadostuje namreč, da so podani pogoji neposrednega plačevanja podnajemnine (da tvori stanovanje glede uporabljanja celoto in da ni nobenih obveznosti glede storitev in načina stanovanja), ampak mora biti dognano, da se podnajemnik tudi dejansko okoristi z možnostjo naposrednega plačevanja, ker je le v tem slučaju mogoče trditi, da je med njim in najemnikom obstoječe pravno razmerje prenehalo in se ustanovilo novo med njim in hišnim lastnikom.

Tujci v Ljubljani

Od pondeljka na torek je prenočilo v Ljubljani 112 tujcev in sicer v hotelu:

UNION: Appenzeller Viljem, potnik, Dunaj; Buchal Gustav, trgovec, Zagreb Brake Emi, imejiteljica modnega salona, Dunaj; Čapek Josip, trgovec, Zagreb; Dardič Ljubomir, trgovec, Suhopolje; Fischer Gustav, trgovec, Dunaj; Gostiša Viktor, inž. rudn. inšp., Sarajevo; Graurath Karol, trgovec, Mürzburg; L. Herrmann, inženjer, Dunaj; Horvat Josip, uradnik, Celje; Kiss Aleks, trgovec, Zagreb; Klavžar Anton, uradnik, Gorica; Landsiedl Friderik, predst. urada, Steyer; Maly Jernej, trgovec, Stara cerkev; Müller Aleks, solastnik F., Zagreb; Pollak Fric, trgovec, Dunaj; Risser A., trgovec, Nürnberg; Stern David, potnik Dunaj; Weiss Ignac, trgovec, Zagreb; Wultsch Anton, tovarniški direktor, Zagoz, Poljsko.

SLON: Brand Viljem, zasebni tajnik, Dunaj; pl. Zuccato Anton, trgovec, Gorica; dr. Dalla Torre Silvio, uradnik, Trst; Fischer Bela, trgovski potnik, Novi Sad; Kaufer Mavro, trgovec, Zagreb; Lekitsch Mihael, direktor, Bela Crkva; Mrak Ivan, brivec, Radovljica; Mirkovič Dragoljub, kemičar, Beograd; Marsche Nikolaj, trgovec, Trst; Orozovič Bogdan, trgovec, Bavanište; Sugar Edmund trgovec, Reka; Winkelsberg Leo, kožni tehničar, Zagreb; Vovk Karol, oskrbnik Vrhnika.

JUŽNI KOLODVOR: Dijak Iv., kovaški mojster, Podnart; Fornetu Franc, pečar, Duplica; Grujič Drago, trgovec, Brod; Hafner Josip, ključavničar, Praga; Montilja Juda, trgovec, Brod; Papič Ivan, trgovec, Makarska; Plaščevič Jozo trgovec, Brod; Veljovitch Veljo, detektiv, Jesenice.

LLOYD 11, med njimi: Gergolet Anton, trgovec, Doberdob; Rabič Kristina, trgovka, Mojstrana; Tušar Vaclav, trg., Cerkno.

SOČA 6, med njimi: Bavdaš Andrej, posestnik, Sv. Lucija; Silvester Franc, nadučitelj, Boh. Bistrica; Višin Joža, trgovec, Škofjaloka.

TRATNIK: Dolenc Smilko, trgovec, Metlika; Dvorak Fran, strojni mehanik, Adamova, ČSR.; Kvetek Anton, ključ., Adamova, ČSR.; Šmerda Čenek, ključ., Adamova, ČSR.; Velkavrh Ivan, trg., Predosije.

STRUKELJ: Alghisi Josip, trg., Zagreb; Antronič Vekoslav, trg., Zagreb; Bazzolo Viktor, trgovec, Legnaro; Ilija Bogataj, trgovec, Železniki; Badovinac Janko, trgov., Radovica; Bortolotti Gio Batta, trgovec, Vršac; Kambič Anton, vinotržec, Cerovo; Kvas Miroslav, pravnik, Višnja gora; Peterlin Ivo, trgovec, Komenda; Peternel Janko, trg. uradnik, Celje; Primožič Franc, posestnik, Žiri; Wajnhard Ivan, podjetnik, Kamnik.

Poleg tega v gostilnah: De Schiava 10, Stari tišlar 13, Figovec 3, Kajfež, Mošina in Novi svet po 1.

Vsaka beseda 50 par

Mali oglasi

Za „Deptsovanje" in „Ženitve" vsaka beseda 1 Din

Stane vsaka beseda 50 par. Za „Deptsovanje" in „Ženitve" se računa vsaka beseda 1 Din. — Priobčuje se le mali oglasi, ki se plačani v naprej. Plača se lahko tudi v znamkah. Na vprašanja odgovarja uprava le, če je vprašanju priložena znamka za odgovor ter manipulacijska pristojbina (3 Din).

Obrt

Dvokolesa,
otroški vozički, se sprejmejo v popolno popravo za emaljiranje in poniklanje. Istotam je velika zaloga pneumatike za dvokolesa in otroške vozičke, po najnižji ceni. — „Tribuna" F. B. L., Ljubljana, Karlovška cesta št. 4. Tovarna dvokolesa in otroških vozičkov. 413

Vpeljana pekarija
se po zelo nizki ceni proda. Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Pekarija". 4698

Franc Erbežnik
tovarna slamnikov, Vir pri Domžalah, prodaja slamnike najnovejše mode po tovarniških cenah. Popravila se točno izvršujejo. 4624

Slamniki
se sprejemajo v moderno formanje, bolenje in barvanje. Popravila svilenih klobukov se izdelujejo točno, lično ter po nizki ceni. Stemberger, Dunajska cesta 9. 4570

Pletenine
vseh vrst in preditiskarija ročnih del — najmodernejši vzorci — po najnižji ceni. — L. Turk, Pred škofijo 1/I., v prejšnjem poslopju Kreditne banke. 2808

Službe (dobe)

Retušer
za povečavanje fotografskih slik, prvovrstni strokovnjak, se išče. Plača po dogovoru. — Pismene ponudbe je poslati na naslov: Pantlič, fotograf, Škoplja. 4749

2 natakarska vajenca
poštena in marljiva, se sprejmeta za večjo restavracijo v Ljubljani. Naslov pove upr. „Jutra". 4738

Zobotehnika
za operativna in tehnična dela, se išče za Dalmacijo. Ponudbe na: Dentaldepot O. Golob, Ljubljana. 4802

Zobozdravnik
ali dentist, ki ima pravo do operativnega dela, se išče za Srbijo. Naslov pove Dentaldepot O. Golob v Ljubljani. 4803

Kuharica
ali boljša služkinja, ki se razume v kuho, se takoj sprejme k trem osebam v bližini Ilirskih toplic. Le s dobrim priporočilom in mirnega vedenja, z zahtevkom plače, naj pošlje ponudbe na upravo „Jutra" pod šifro „Dobra kuharica". 4781

Gospodična
ki zna perfektno nemški in slovenski jezik, nemško in slovensko stenografijo, se takoj sprejme. Predstaviti se je pri ing. Pečlin od 8.—1. ure v Cledališki ulici štev. 8/II. 4750

Zavaroval. akviziterja
dobro vpeljanega po Sloveniji, iščemo. Reflektira se samo na verzirane moči. — Pismene ponudbe pod šifro „Verziran 10" na Aloma Company, Ljubljana. 4552

Pošteno dekle
ki zna kuhati in opravljati tudi vsa hišna dela, se išče k 2 osebam na deželi. — Istotam se sprejme pošteno mlado dekle kot sobarica. — Ponudbe pod „Vestna" na upravo „Jutra". 4790

Službe (iščejo)

Stenografinja
z veliko prakso, išče mesta. Ponudbe pod „Stenografinja" na upravo „Jutra". 4805

Službo trg. sotrudnika
v manufakturni ali specerijski stroki, najraje v Mariboru, sprejmem. Pismene ponudbe pod „Sotrudnik" na Aloma Company v Ljubljani. 4814

Natakarica
pridna, poštena in vsestransko izurjena, išče mesta — najrajše na deželi. Ponudbe pod „Pridna in poštena" na podružnico „Jutra" v Celju. 4688

Mlad uradnik
bi želel premeniti službo. — Vešč je knjigovodstva, korespondence in strojepisja. Gre tudi za potnika. Ponudbe na upravo „Jutra" pod šifro „Siguren 2". 4676

Starejša gospodična
zanesljiva moč, želi mesta kavarniške blagajničarke v Ljubljani ali kakem drugem mestu. — Ponudbe pod šifro „Blagajničarka" na upravo „Jutra". 4503

Diplomiran inženjer
kemik, z dolgoletno prakso v tu- in inozemstvu, s prvovrstnimi priporočili, išče mesta v obratu ali v laboratoriju. — Ponudbe je nasloviti pod „C. R." na upr. „Jutra" 4796

Trgovina z Italijo
Poznavalec razmer in jezikov tu in tam, verziran in samostojen v veletrgovini z pridelki in fabrikati, išče službe takoj ali kesneje. Dopise pod „Tridesetoam" na upravo „Jutra". 4790

Pouk

Inštruktor
Absolvent gimnazije, tehnik, daje inštrukcije nižjegimnazijcu za nizek honorar. — Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Inštruktor". 4777

Prodam

Trapistovski sir
po brezkonkurenčnih cenah nudi Anton Verbič, Ljubljana Zastopstvo za Kranjsko industrije sira „Sanitas", Vinkovci. 408

Katica, povej mi,
kje si kupila posodo? Ali ne veš, da se kupi najboljše pri Vicelnu, Maribor, Glavni trg? 191

Pozor, prekanjevalci!
Prodam dva nova že nerabljena stroja Blitz in Volf, na električni pogon. Zraven je tudi elektromotor (mlatilni tok) s 4 in pol konjskimi silami. Pelzve se pri Jožefu Krišnar, mesar, Stražišče pri Kranju. 4767

Več kosov
malo rabljenega pohištva, se takoj proda po nizki ceni. Naslov pove uprava „Jutra". 4801

Spomladanski površnik
(Raglan) in moderna temnomodra moška obleka, se poceni proda. Naslov v upravi „Jutra". 4810

Hrastov in jesenov les
okrogel, dolg 2—5 m, debel 25—30 cm se proda. Hrastov 100 m³, jesenov 30 m³. Les se lahko po naročilu kupca takoj na parni žagi sežaga. — Franc Srebot, Gornja Poljskava-Pragersko. 4791

Znižane cene
za otroške vozičke, ki se dobijo direktno v domači tovarni otroških vozičkov in dvokolesa TRIBUNA, F. B. L., Ljubljana, Karlovška cesta 4. Istotam se dobijo po znižani ceni nova dvokolesa, mali pomožni motorčki, šivalni stroji in pneumatika, ter se sprejemajo v popolno popravo za emaljiranje in poniklanje dvokolesa, otroški vozički, šivalni in razni drugi stroji. — Prodaja se tudi na obroke. 4297

Benzinmotor
8 in pol HP, istakten, montiran na vozu s cirkularno žago, se proda za 6000 Din. Ponudbe se prosi na poštni predal 103. 4776

Helikon v F.
skoro nov, samo dva meseca rabljen, se proda za 2500 Din — Aleš Kolenik, pismonoša, Šmarske Toplice. 4771

Pomladni damski plašč
črn, nov, se proda za 250 Din. Istotam se proda par že nekoliko nošenih nizkih damskih čevljev št. 38. Naslov pove uprava „Jutra". 4795

Prodam
Meyers veliki Konversations-Lexikon, 20 knjig — dobro ohranjen — kot nov. Naslov pove uprava „Jutra". 4795

Kmetijstvo

Dobrega sena
en ali pol vagona proda posestnik blizu Celja. Ponudbe pod „Seno" na upr. „Jutra" 4691

Nepremičnine

Lepa enonadstr. hiša
z 21 prostori, vodovod in elektr. razsvetljava, se proda na prometnem kraju v bližini farne cerkve na Gorenjskem. V hiši se nahaja trgovina, pripravna je pa tudi za vsako drugo obrt. K hiši spada hlev za živino in dve parceli gozda. — Naslov pove uprava „Jutra". 4810

Proda se hiša
v bližini Rakeka poleg drž. ceste s sadnim vrtom, njivo, gozdno parcelo, pripravno tudi za manjšo obrt. — Cena 40.000 Din. Pismene ponudbe pod „Pripravno 12" na Aloma Company, Ljubljana. 4779

V najem
se vzame posestvo s vsem inventarjem za 10 let. — Podrobni dopisi pod „Ugodnost" na upravo „Jutra". 4696

Hišo z vrtom
in gozdom, sredi trga v železniških nad Škofje Loko na Gorenjskem, prodam. — Ivan Tavčar, Železniki štev. 118. 4611

Gostilna
z lepim posestvom tik glavne ceste v okraju Celje, se s inventarjem vred proda za 200.000 Din. Naslov v upravi „Jutra" pod značko „Dobra gostilna". 4768

Lepa stavbna parcela
v Rožni dolini, se proda. — Naslov pove uprava „Jutra". 4773

Stanovanja

1 prazna soba
se takoj odda. Več se pozve v trgovini pri „Solncu" za Vodo. 4789

Mesto hišnika
dobi kdor zamenja stanovanje 1 sobe s kuhinjo za večje v sredini mesta. — Naslov naj se pusti v upravi „Jutra". 4482

Lepa, eleg. soba
solnčna, s posebnim vhodom v bližini glavne pošte, se odda. Prednost imajo samo boljši gospodje. Naslov pove uprava „Jutra". 4806

Mlad oficir išče sobo
blizu vojašnice kralja Petra; da tudi drva! — Ponudbe na upravo „Jutra" pod šifro „Podporočnik". 4304

V popolno oskrbo
z izvrstno hrano, bi sprejela samostojna gospa, damo ali dijakinjo. Reflektira se samo na inteligentne osebe. — Ponudbe pod šifro „Samostojna gospa" na upravo „Jutra". 4788

Na stanovanje
event. samo na hrano, se sprejme gospod. Naslov pove uprava „Jutra". 4787

Stanovanje
z 1 sobo, kuhinjo in pritiklinami v suterenu nove vile, se odda. Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Stanovanje". 4798

Lepa, opremljena soba
s separatnim vhodom, se odda. Kje, pove uprava „Jutra". 4797

Lepa, opremljena soba
se odda v najem pri univerzi. Naslov pove uprava „Jutra". 4768

Prijazna mesečna soba
s posebnim vhodom, se odda. Istotam se sprejme gospod kot sostanovalec. — Japljeva ulica št. 13. 4774

Lokali

Pisarniški lokal
se odda v najem v bližini Gorenjskega kolodvora. Pismene ponudbe na upravo „Jutra" pod „Lokal". 4580

Primeren gostiln. lokal
z inventarjem, se išče za takoj v najem, najrajše v Ljubljani. Ponudbe pod „Dobroidoča gostilna 100 I" na upr. „Jutra". 4792

Veliko skladišče
s pisarno v Kolodvorski ulici, se takoj odda brez odstopnine. — Naslov pove uprava „Jutra". 4800

Kapital

50—100.000 Din
posodim proti 30 odst. za dobo 2—3 let. Dopise na upr. „Jutra" pod „Dobra garancija". 4739

Amerikanci!
Kdor mi posodi za 6 mesecev 1000 dolarjev mu plačam visoke obresti in vrnem v dolarjih. Za varnost se lahko vknjiži na večje posestvo na prvo mesto. Ponudbe na upr. „Jutra" pod „Dolar 1000". 4707

50.000 Din posojila
proti primernim obrestim, išče mlad, samostojen trgovec na vknjižbo na prvo mesto. Naslov pove uprava „Jutra". 4769

Ženitve

Radi ženitve
želi znanja 24letni gostilničar in posestnik, simpatičen, izobražen in dober, z gospodično, najrajše z dežele, staro do 24 let, ki bi posedovala tudi nekaj gotovine. Oziram se samo na resne ponudbe, ki naj se pošljejo, če le mogoče s sliko, ki se vrne, na upravo „Jutra" pod „Resna sanje št. 700". 4798

Razno

Telefonsko številko
odkupim takoj. Pismene ponudbe pod „Telefon 14" na Aloma Company v Ljubljani. 4812

Radi materine bolezni
se odda 10mesečna deklica za svojo. Nekaj denarja tudi. — Ponudbe pod „Za svojo" na upravo „Jutra". 4794

Košnja trave
za leto 1924. in buffet-povilijon, se odda v najem na nogometnem prostoru S. K. Ilirije pred Gorenjskim kolodvorom. Pismene ponudbe z navedbo zneska je vložiti do 16. marca na naslov: Franc Jerala, Ljubljanska kreditna banka. 4692

Dve kočiji
dve diri, en kason, 1 par srednjetežkih konj in razna konjska vprega proda po ugodni ceni tvrdka Breznik & Fritsch, trgovina z železnino, Ljubljana. — Istotam se kupi po najvišjih dnevnih cenah staro mednino, baker, cink in dr. kovine. 4396

Hočete biti lepa?
Uporabljajte Eta-preparate in aparate. Razpošiljalnica: E. Očko, Ljubljana VII. — Cenik brezplačno. 4577

Opozarjamo na
Zakon o oblastni in sreski samoupravi
ki se naroča pri
Tiskovni zadrugi v Ljubljani
ter velja s poštnino vred Din 6·50.

V nobeni knjižnici ne sme manjkati
Cankarjev zbornik
Uredil dr. J. Glonar
Vez. 27 Din, brod. 20 Din, polk. 1·50 Din
Naroča se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani

Izšel je v knjigi
Taksni in pristojbinski pravilnik
Kdor plačuje takse in pristojbine potrebuje poleg zakona tudi pravilnik, ki zakon razlaga in pojasnuje. Knjiga ki obsega 240 strani, velja s poštnino vred Din 43·50 in se naroča pri
Tiskovni zadrugi v Ljubljani
Prešernova ul. 54.

Veliki inkvizitor
Zgodovinski roman iz dobe španske inkvizicije
je izšel
Cena 30 Din, po pošti 1·50 Din več. Naroča se pri upravi „Jutra", v Ljubljani, Prešernova ul. 54.

Lucifer

Jean de Sainclair

fantastičen roman v šestih delih

135

Aeroplan se je med tem približal podmornici in se z levim krilom skoraj zadel v trup podmornice.

Laure in Grisyl se zgrabita in oprimeta žic, vrvi in preček, ki spajalo zgornjo in spodnjo ploskev krila, in gibčno in spretno stopita po krilu v notranjost aeroplana ter sedeta zadaj za Romskega . . .

«V zrak!» krikne Paili.

R.-C.-3 zdrkne, pospeši hitrost, se oddalji od podmornice in zaplava v zrak, opiše dve krivulji in se izgubi v oblakih, ki so se razprostirali od severozahoda proti jugovzhodu . . .

Jacques Saincer strmi za njim kakor prikovan, od naselbine Elmwood sem pa se vzdigne orkan klicev in krikov.

XIII.

Veliki polet

Na obrežju je sprva zavladalo začudenje, ki se je brž pretvorilo v strmenje, potem v zaprepaščenje in končno v osupłost in grozo.

Romski je bil že pred četrt ure pripravljen. S pomočjo Bergea in Doppa, ki jima je pomagal Wolf, kolikor je pač znal in vedel, je poljski avijatik skrbno pripravil letalo za polet.

Ko je bilo že vse potrebno urejeno in Romskega ni čakala več druga naloga kakor počakati, da se prikažeta Laurence in Grisyl na krovu podmornice, odpošlje častnik Bergea in Doppa v mehanično delavnico ter jima naroči, naj poiščeta in mu prineseta mal zavoj vijačnic, ki ga v resnici nikjer ni bilo.

«Toliko časa se bosta že zamudila z iskanjem,» si pravi sam pri sebi, «da medtem omedlim.»

Wolf se je brez besedice pokoraval poveljem, ki mu jih je dajal Romski.

Ob tem času so bili skoraj vsi ljudje, Francozi kakor Angleži, kar jih je bilo v Elmwoodu, na prostem in so pomagali pri nalaganju najrazličnejših predmetov v štiri letala.

Malo v stran od njih, daleč od obale, pa sta hodila gori in doli Sainclair in Lourmel ter se živahno razgovarjala.

In ko sta se nakrat pojavili dve beli postavi na krovu podmornice ter je ena izmed njiju dvignila roke visoko v zrak, je Romski s pridušenim glasom dejal par besedi Wolfu . . .

Prvi ki je opazil letalo R.-C.-3, ko se je pomikalo k morju in potem splavalo proti podmornici, je bil sir Patrick Swire.

V tistem trenutku sta Sainclair in Lourmel obračala obrežju hrbet.

Patrick Swire je sprva mislil, da gre za kak manever. Toda ko opazi, da se s krova podmornice zavihtita dve beli postavi na letalo, se mu zazdi, da ni vse v redu.

In na vse grlo zakriči:

«Sainclair!»

A Sainclair in Lourmel sta se že deset sekund preje ozrla in opazila . . .

«Kaj pomeni to?» jekne profesor.

«O!» krikne Sainclair, ki je videl z očmi mornarja in zaljubljenca, «Laure in Grisyl! . . .

In obstoji kakor vkopan. Ne razume . . . V možganih mu brni in pojavljajo se mu vprašanja: Počemu Laure in Grisyl? . . . in zakaj v aeroplanu? Saj to je Romskovo letalo! . . . minuta mine, predno se Nyctalope malo zave. Lourmelove oči pa se med tem mehanično obračajo od Patricka k letalu in nazaj k Patricku . . .

«Laure in Grisyl?» jeclja Lourmel brez razumevanja: «Torej ste jima vi ukazali? . . . Kaj? . . . In ne da bi mi poprej omenili . . . Toda . . . toda . . .»

V tem so že vsi začuli Patrickov klic. Delo prenehа in vse glave se obrnejo k morju in proti nebu, na vseh obrazih se izraža začudenje . . .

In ko R.-C.-3 izgine v oblake, zakriči Sainclair, blazen od neznosne bolesti:

«Saj sta znorela! . . . znorela! . . .»

«Prijatelj!» Lourmel primo Nyctalopa za obe roki, ki se je tresel kakor šiba na vodi, njegov obraz pa je bil ves izpremenjen od bolesti in obupa.

Tedaj se instinktivno, kakor da vsi slutijo katastrofo, izvije gledalcem tega prizora krik iz ust, ki postaja vedno večji in glasnejši . . .

«Prijatelj dragi!» prosi Lourmel s tako ganjenim in prosečim glasom, da se Nyctalope nakrat zopet strezni.

Solze mu stopijo v oči in zdrknejo po licu. Lourmel mu jih z ganljivo očetovsko nežnostjo obriše. Nyctalope stisne zobe, zatvori oči in ihtenje mu strese telo, z rokami pa stiska profesorjeve roke, kakor da mu jih hoče zdrobiti.

Tako stoji dvajset sekund. Potem odpre zopet oči, se strese in ozre z neskončno bolestjo v Lourmela in pravi z glasom, zadušenim od ihtenja, ki mu sili v grlo:

«Zdaj vem vse. Odpluli sta proti Luciferju. Hočeta se žrtvovati, da rešita mene, da rešita nas vse . . . O, prijatelj dragi, če zmagamo, pač ne prezivim zmage, ki bi nam jo olajšali ti dve ženi s heroičnim žrtvovanjem samih sebe . . .»

«Morda veste kaj natančnejšega?» vpraša Lourmel z grozničavim glasom. «Kam sta odpluli? . . . Proti podmorski postaji ali proti utrdbi Warteck? Kake načrte sta zasnovali? . . . Kaj nameravata? . . .»

«Ne, ničesar ne vem. Svojo skrivnost sta odnesli seboj . . .»

«Gospod Sainclair!»

Bil je glas Patricka Swira. Pritekel je z Bergeom in Doppom, za njim pa Girard in množica mož. Vsi so že slutili, kaj se je zgodilo in kaj pomeni drama, ki se je pravkar odigrala pred njihovimi očmi.

Nyctalope stopi malo vstran od Lourmela in se vzravna. Na njegovem obrazu kraljuje zdaj vzvišen in strašen mir.

«Berge, Dopp!» ju nagovori, «kaj vesta?»

«Nič, gospodar!» odgovorita istočasno oba.

«Kje sta bila, ko se je R.-C.-3 začel pomikati?»

«Poročnik,» odgovori Berge, «naju je poslal v mehanično delavnico . . .»

«Da poiščeva nekaj,» dostavi Dopp, «česar nisva mogla najti.»

«Hotel se vaju je iznebiti,» dé Sainclair.

Potem se zopet obrne h Lourmelu in siru Patricku, ki sta stala ob strani, in povzame:

«Romski je hraber in vročekrven človek, željen, da se heroično žrtvuje . . . Laurenci pač ni bilo težko pregovoriti ga . . . Naj čuva bog nad vsemi tremi in jih obvaruje nevarnosti, v katero so se podali! . . .»

Sainclair se ozre v nebo, kakor da roti tajinstveno silo, ki se neusmiljeno igra z usodo ljudi, potem se obrne k množici, ki ga obkroža:

«Prijatelji, karkoli že nameravajo gospodični Paili, Grisyl in poročnik Romski, moji načrti se niso v ničemer izpremenili. R.-C.-3 nam je služil za rezervo. Zdaj imamo le še eno letalo, ki nam lahko priskoči na pomoč, če se ostali ponesrečita. Berge in Dopp pojdeta v R.-C.-1 namestu dveh Angležev, Wolfa pa bo nadomestil en Anglež na R.-C.-2. Zdaj pa na delo! Hočem, da odplujemo ob devetih, zamuditi ne smemo niti ene minute!»

«Naj živi Sainclair!» krikne nekdo.

«Zmaga Nyctalopu!» zavpije drugi glas.

Vsa množica začne entuzijastično vzklikati.

Pet minut kesneje sta Jean de Sainclair le Nyctalope, ki je med tem s silo pregnal razburjenje, ki mu je stiskalo srce, in Lourmel na krovu Überallesa, kjer ju pričakuje Jacques Saincer. Sainclair se prepriča, da so se vsa njegova navodila točno izvršila. Potem nemo objame Lourmela, stisne Saincerju obe roki z besedami: Srečno, dragi prijatelj! skoči v čoln in odplove na suho.

Mornarja, ki sta ga prepeljala, se s čolnom vrneta k podmornici.

Čez četrt ure je podmornica pripravljena na odhod. Mornarji zapro vse line in Überalles se jame polagoma pogrezati in kmalu izgine v rdečih meglah, ki leže po morju.

Ob devetih zatuli sirena.

Rdeča megla zakriva mračno solnce, ki se počasi premika ob horizontu pod težkim obokom oblakov.

Med tem sta si Jean de Sainclair in sir Patrick Swire nadela v Patrickovi sobi bele kožuhe. Sainclair pravi:

«Naj se Laurenci in Grisyli zgodi že karkoli, Lucifer od njiju ne bo izvedel ničesar, čeprav ju hipnotizira, o naših načrtih in o sredstvih, s katerimi se mislimo boriti proti njemu, kajti o tem veste le vi, Lourmel in jaz . . .»

«Dà, mi sami!» potrdi sir Patrick Swire. «Oni moji mehaniki, ki so delali na koviuskih recipijentih in na izpremenitvi potapljalskih oblek, so bili vedno pod mojim osebnim nadzorstvom. In, kakor ste vi ukazali, se je delo vršilo tako, da delavci niso mogli vedeti, v kake namene nam bodo služile te priprave.»

Naročajte dnevnik „Jutro“!

Prvorazredni moderni brzopisalni stroj
Vrhunec fine mehanike STOEWER - RECORD
L. BARAGA, Ljubljana, Šelenburgova ul. 6/I.

KAM, PRIJATELJ?
Da ne zamudim ugodnega nakupa pri nanovo znižanih cenah hitim k
A. Šinkovic
nasl. K. Sosa
Ljubljana, Mestni trg št. 19

Praktične patentne fotelje
(zklopne postelje)
nudi najceneje, kakor tapetniške izdelke
R. SEYER, 889/a
specijalna zaloga tapetniških izdelkov,
Ljubljana, Gosposvetska cesta 6.
Prodaja žimo in morsko travo na veliko in drobno.
Konkurenčne cene!

Skladišče in zastopništvo strojev za pisanje
„UNDERWOOD“ 435
nadalje karbon-papir, trakove za vse sestave. Mali ročni „Underwood“ v kovčegu, praktičen za potovanje.
„UNDERWOOD“, Zagreb, Mesnička ulica 1.

Za skorajšnji vstop iščemo prvovrstnega 943/a
uradnika(co)
ki zna perfektno stenografirati in pisati na stroj.
Pismene ponudbe z vsemi potrebnimi podatki naj se naslovijo na: Združene papirnice Vevče, pošta Dev. Mar. v Polju.

Iščeta se
dva fizično sposobna upokojena orožnika za
službo kot nočna čuvaja.
Ponudbe se poslati na upravo „Jutra“ pod „Noční čuvaji“. 940/a

Dr. Breskvar
ordinira od 10. dop. do 3. pop. Hilšerjeva ul. 7 (Gradišče)

Ne belite si glave!
pa če potrebujete dober in tak pisalni stroj, ki je res nekaj vreden, kupite samo 428
„UNDERWOOD“
Skladišče:
Zagreb: Mesničnika ul. 1.

Ažurira
Toni Jager-Černe
Dvorni trg 1. 25

Naročite poljudno znanstveno brošuro
Hobhouse
Liberalizem
Brož. 30 Din, pošt. 1·50
pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani

Toplo priporočamo knjigi
A. Nevačan
Samosilnik
Vez. 45 Din, brož. 45 Din, pošt. 1·50 Din
I. Lah
Angelin Hidar
Vez. 32 Din, pošt. 1·50 Din
Naročite pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani

Trgovina z železnino
Breznik & Fritsch
LJUBLJANA
priporoča po konkurenčnih cenah vsakovrstno kuhinjsko posodo, gospodinjske in gospodarske potrebščine, tehtnice, orodje, okove za pohištvo in stavbe ter različno drugo železninsko blago. Zaloga prvovrstnega dalmatinskega Portlandcementa in karbida. 418a

Sienkiewiczevi romani
Nova izdaja
Izšla je prva knjiga znamenitih Sienkiewiczevih del zgodovinski roman
Z ognjem in mečem
684 strani veliko osmerke, 22 ilustracij. Cena v polplatno vezani knjigi Din 120·—, s poštnino Din 125·50.
Istočasno je šla v tisek druga knjiga, ki obsega nadaljevanje povesti „Z ognjem in mečem“, zgodovinski roman
Potop.
„Potop“ bo izhajal ilustriran v zvezkih po 128 strani. Obsegal bo okoli 1000 strani. Vsak zvezek bo veljal s poštnino vred Din 25·— za one, ki se na roman takoj naročijo ter naročnine naprej pošljejo vsaj v enakih obrokih, kot bodo izhajali zvezki. Cena celemu romanu bo pozneje v knjigotrštvu za 30 % višja. — Oba romana „Z ognjem in mečem“ in „Potop“ se naročata pri
TISKOVNI ZADRUGI v Ljubljani
Prešernova ulica št. 54 (nasproti glavne pošte).

Naročajte, čitajte in razširjajte dnevnik „JUTRO“!

Nahrbtnike in naramnice 701/a
Izstaseja prizvedba oddaja na veliko 50 %, cenejše kot iz inozemstva
Ivan Savnik
KRANJ, Slovenija.
Na željo se pošljejo vzorci!

POTNIKA
prvovrstno moč, sprejme takoj manufakturna veletrgovina v Ljubljani. Ponudbe z referencami in zahtevki pod „Soliden in verziran“ na upravo „Jutra“ do 12. marca 1924.

Služba

elektrotehničnega obratovodje za Tovarno cementa, Zidani most

se ponovno razpisuje,

ker nam je na zadnji oglas samo eden priložil prepise izpričeval in na drugih 15 prosilcev ni bilo mogoče se ozirati vsled pomanjkljivosti predloženih ponudb o sposobnosti.

Prosilci, ki želijo stopiti v službo na odgovorno mesto kot obratovodja elektrotehničnega obrata v gornje podjetje, morajo njih prošnji priložiti sledeče prepise:

1.) izpričevalo o obiskovanju šol;
2.) izpričevalo strokovnih šol;
3.) izpričevalo o položenem izpitu elektrotehniške šole;
4.) potrdilo, da je jugoslovanski podanik;
5.) izpričevala o dosedanjem službovanju v podjetjih;
6.) potrdilo Strokovne zadruge koncesijoniranih elektrotehnikov za Slovenijo o sposobnosti za obratovodjo;
7.) zahteve mesečne plače pri prostem stanovanju, kurivu in razsvetljavi.

Pismene ponudbe je poslati na **Tovarno cementa, Zidani most.** Na osebne prošnje se ne more ozirati. 916/a

Kreditni zavod za trgovino in industrijo
LJUBLJANA, Prešernova ul. 50 (v lastnem poslopju).
Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila v tu- in inozemstvo, safe-deposits itd. itd.
Brzojavke: Kredit Ljubljana · Telefon 40, 457 in 548
411/a